

Kvalitet i skyddade boenden

En enkätundersökning 2016

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2016-10-12
Publicerad www.socialstyrelsen.se, oktober 2016

Förord

I regleringsbrevet för 2016 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att redovisa utvecklingen av skyddade boenden utifrån de indikatorer som myndigheten har tagit fram och reviderat. Av redovisningen ska framgå hur man har synkroniserat indikatorerna med öppna jämförelser inom området våld i nära relationer.

Socialstyrelsen fick år 2011 i uppdrag från regeringen att bland annat ta fram ett förslag till modell för hur insatsen skyddat boende kan kvalitetsutvecklas, följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå. Socialstyrelsen utvecklade då ett antal kvalitetsindikatorer för att mäta och bedöma kvaliteten i de skyddade boendena. Indikatorerna var klara i september 2013 och de visar på i vilken mån verksamheterna är baserade på evidens, det vill säga forskning och professionens samlade erfarenheter.

En undersökning gjordes i de skyddade boendena under vintern 2014–2015. Resultaten redovisades i en rapport i juli 2015. Årets rapport bygger på en enkätundersökning som gjordes i de skyddade boendena under maj och juni 2016.

Rapporten har skrivits av utredarna Kristina Lindholm och Dick Lindberg, och ansvarig enhetschef har varit Elisabeth Wärnberg Gerdin.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Trygghet och säkerhet	7
Tillgänglighet	7
Kunskapsbaserad verksamhet.....	7
Självbestämmande och integritet	8
Helhetssyn och samordning.....	8
Socialstyrelsen konstaterar att:	8
Fortsatt utveckling	8
Uppdrag att ge ytterligare vägledning	9
Uppdrag att synkronisera indikatorerna	9
Bakgrund	10
Regeringsuppdrag	10
Indikatorer – ett verktyg för kvalitetsutveckling.....	10
Hur indikatorerna har tagits fram och utvecklats	11
Indikatorernas status	11
Indikatorerna gäller alla typer av skyddade boenden	11
Indikatorer för skyddade boenden som bedriver socialtjänst	12
Indikatorerna följer kvalitetsmålen för socialtjänsten.....	12
Arbetet med ledningssystem för kvalitet ska dokumenteras.....	12
Olika aktörer	13
Enkät svar från 100 skyddade boenden.....	13
Resultat	14
De flesta skyddade boenden drivs av ideella föreningar	14
De flesta skyddade boenden är små	14
Kollektiva skyddade boenden och friliggande lägenheter	16
De skyddade boendena tar emot olika målgrupper.....	16
Husdjur	17
Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet	18
Låg bemanning kvällar, nätter och helger.....	18
Skriftliga rutiner är viktiga för tryggheten och säkerheten	18
Säkerhetsplanering	19
Alla har fysiska skyddsanordningar	20
Skydd för personal och volontärer	21
Rutiner för sekretess och tystnadsplikt	21
Rutiner för att säkra skyddade personuppgifter	22

Rutiner för genomförandeplaner och dokumentation.....	23
Rutiner för anmälningsskyldigheten när barn far illa.....	24
Tillgänglighet	25
Tillgängligheten är olika beroende på driftform.....	25
Olika tillgänglighet för medföljande barn.....	25
Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar.....	26
Många använder tolk och teckentolk	27
Självbestämmande och integritet	28
God fysisk integritet	28
Kunskapsbaserad verksamhet.....	29
Verksamheterna är delvis baserade på kunskap	29
Många följer upp de skyddsökandes uppfattning.....	29
Stor del av personalen har högskoleutbildning och lång erfarenhet.....	30
Varierande kompetens för att ta emot olika grupper.....	31
Helhetssyn och samordning	33
Många kommuner har rutiner för intern samordning	33
Varierande planering inför utflyttningen	34
Särskilda utrymmen för medföljande barn och ungdomar	34
Många erbjuder olika former av stöd.....	35
Diskussion.....	36
Socialstyrelsen konstaterar att:.....	36
De skyddade boendena erbjuder olika typer av stöd.....	36
Begränsad tillgång till skyddade boenden.....	37
Många barn på skyddade boenden	37
Medföljande tonåriga pojkar har ett sämre skydd	38
Säkerhetsplaneringar görs inte alltid	38
Låg bemanning på de ideellt drivna skyddade boendena under kvällar och helger	39
Fortsatt utveckling	40
Referenser	41
Bilaga 1. Indikatorer för att mäta kvaliteten på verksamheten vid skyddade boenden.....	43
Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.....	44
Tillgänglighet	57
Självbestämmande och integritet	61
Kunskapsbaserad verksamhet.....	65
Helhetssyn, samordning och kontinuitet.....	70

Sammanfattning

Socialstyrelsen har för andra året gjort en enkätundersökning bland skyddade boenden för personer som varit utsatta för våld i nära relationer. Syftet var att undersöka kvaliteten i verksamheterna.

Under perioden maj 2015–april 2016 bodde cirka 3300 vuxna skyddssökande personer i de skyddade boendena och ungefär lika många medföljande barn.

Trygghet och säkerhet

En majoritet av de skyddade boendena uppger i enkätsvaren att de har rutiner för olika aspekter av trygghet och säkerhet. Det handlar om rutiner till skydd för personal och volontärer, rutiner för att hantera sekretess och tystnadsplikt, rutiner för att hantera skyddade personuppgifter för skyddssökande, rutiner för anmälningsskyldigheten när det gäller barn som far illa och att göra säkerhetsplaneringar med skyddssökande och medföljande barn vid inflyttning. En mindre andel gör dock säkerhetsplaneringar inför utflyttningen.

Tillgänglighet

De skyddade boendena uppger att det råder brist på platser och att man därför tvingas att avvisa nya skyddssökande. Det råder också brist på bostäder och övergångsboenden i många kommuner vilket medför att skyddssökande blir kvar längre än nödvändigt på det skyddade boendet och nya skyddssökande kan därför ha svårt att få tillgång till plats i de skyddade boenden som finns.

Alla skyddade boenden med något enstaka undantag uppger att de kan ta emot nya skyddssökande under dagtid vardagar. Drygt 70 procent uppger att de kan ta emot skyddssökande dagtid och kvällar under helger och cirka 45 procent kan ta emot nya skyddssökande under nätter, vardagar och helger.

Av de skyddade boendena var det 9 procent som uppgav att de satt en övre åldersgräns för medföljande flickor och 47 procent för pojkar. Den övre åldersgränsen var i samtliga fall 18 år för flickor och för pojkar låg genomsnittet på cirka 16 år. De lägsta åldrarna för pojkar var 13 år i kommunala boenden och 12 år i ideellt drivna. Socialstyrelsen konstaterar att om tonårspojkar inte kan bo i det skyddade boendet med mor och syskon hänvisas de till att stanna kvar med förövaren, flytta på egen hand till annat tillfälligt boende, eller bo med släktingar eller vänner. Därmed har de sämre skydd än deras mor och yngre syskon som bor på skyddat boende. Det finns också risk för att våldsutövarens möjlighet till kontakt med tonåringen minskar chansen för att det skyddade boendet hålls hemligt. Därmed ökar risken för modern och eventuella syskon.

Kunskapsbaserad verksamhet

Av de skyddade boendena var det cirka 65 procent som uppgav att de hade erfarenhet av och kan använda standardiserade bedömningsmetoder.

En majoritet av de skyddade boendena följer systematiskt upp de boendes uppfattning om kvaliteten i det skyddade boendet.

Cirka 60 procent av föreståndarna och cirka 50 procent av den anställda personalen har högskoleexamen.

I en majoritet av de skyddade boendena har personal och volontärer fått kompetensutveckling om våld i nära relationer under perioden maj 2015–april 2016.

Självbestämmande och integritet

Nästan alla de skyddade boendena erbjuder de skyddssökande egna rum, låsbara toaletter och duschar samt kök med möjlighet att laga egen mat.

Helhetssyn och samordning

Cirka 67 procent av de ideellt och privat drivna skyddade boendena har rutiner för samverkan med socialtjänsten.

Socialstyrelsen konstaterar att:

- De skyddade boendena erbjuder en variation av stöd vilket tillsammans med att erbjuda tryggt boende är viktigt för den skyddssökandes möjlighet att bryta upp från den våldsamma relationen.
- Tillgång till skyddade boenden är lägre än efterfrågan och en stor andel skyddade boenden tvingas avvisa nya skyddssökande p.g.a. platsbrist.
- Många barn bor på skyddade boenden. Barnens röst behöver bli hörd och deras villkor och behov på skyddade boenden behöver synliggöras.
- Medföljande tonåriga pojkar har ett sämre skydd då dessa i högre grad än flickor inte kan bo i det skyddade boendet med förälder och syskon. Det är inte tillfredsställande att pojkar inte ges samma skydd och stöd som flickor i de skyddade boendena.
- Få skyddade boenden gör säkerhetsplaneringar inför utflyttning, 46 procent med vuxna skyddssökande och 32 procent med medföljande barn. Säkerhetsplaneringar bör göras med vuxna och med medföljande barn även vid utflytt från det skyddade boendet.
- Det är låg bemanning på de ideellt drivna skyddade boendena under kvällar, nätter och helger. Socialstyrelsen bedömer att det finns särskilt stora behov av personal på plats när det finns medföljande barn i det skyddade boendet. Personal på plats behövs även för att ta emot nya skyddssökande och medföljande barn.

Fortsatt utveckling

Mot bakgrund av att det inte finns tillförlitlig statistik över skyddade boenden i landet bedömer Socialstyrelsen att det finns behov av en ny nationell kartläggning av de skyddade boendena i Sverige. Den senaste kartläggningen publicerades våren 2013. En ny kartläggning bör innehålla data om antal skyddade boenden, driftformer, antal platser, storleken på boendet, bemanning, finansiering och avtal med socialtjänst. Kartläggningen bör även innehålla data om målgrupper på det skyddade boendet, antal kvinnor, män, barn utifrån variabler som ålder och kön. Myndigheten kommer att beakta behovet av en ny kartläggning i sin verksamhetsplanering.

Socialstyrelsen bedömer vidare att det utifrån det stora antal barn som bor på skyddade boenden finns behov av kunskap om barns och ungas situation

på skyddade boenden. Frågor som behöver belysas är: vilka erfarenheter har barn och unga som bott på skyddat boende? Hur ser möjligheterna till skolgång ut? Vilken typ av stöd får dessa barn och unga? Även dessa frågor kommer att beaktas i myndighetens verksamhetsplanering.

Uppdrag att ge ytterligare vägledning

Socialstyrelsen fick också i uppdrag att redovisa hur man arbetar för att ge ytterligare vägledning till socialtjänsten i arbetet när det gäller stöd till våldsutsatta personer som behöver hämta tillhörigheter i hemmet. Socialstyrelsen har därför utvecklat avsnittet om att hämta personliga tillhörigheter i handboken VÅLD. I avsnittet finns nu mer detaljerade beskrivningar om förutsättningarna för hjälp och stöd från socialtjänsten och för polisens medverkan i att hjälpa den enskilde att hämta tillhörigheter i bostaden. Den nya versionen av handboken publicerades i juni 2016.

Uppdrag att synkronisera indikatorerna

I uppdraget att redovisa utvecklingen av skyddade boenden utifrån de indikatorer som myndigheten har tagit fram och reviderat ska det också framgå hur man har synkroniserat indikatorerna med öppna jämförelser inom området våld i nära relationer. Revideringen av indikatorerna har inneburit att några indikatorer har tillkommit och att några har strukits samt att mått och syfte har justerats för bättre stämma överens med ÖJ:s standard.

Bakgrund

Socialstyrelsen fick 2011 i uppdrag att göra en samlad analys av insatsen skyddat boende för hotade personer samt att ta fram ett vägledande material för berörda målgrupper (regeringsbeslut 11:5 S/2011/8989/FST). Vägledningen *Fristad från våld* [1] publicerades i september 2013. I uppdraget ingick även att definiera begreppet skyddat boende och att kartlägga omfattningen av och kvaliteten på skyddade boenden i Sverige. Kartläggningen rapporterades i april 2013.

Vidare skulle ett förslag tas fram till en modell för hur insatsen skyddat boende kan kvalitetsutvecklas, följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå. Socialstyrelsen utvecklade ett antal kvalitetsindikatorer för skyddade boenden som ett instrument för att bedöma kvaliteten i de skyddade boendena. Indikatorerna var klara i september 2013.

Under vintern 2014–2015 gjorde Socialstyrelsen en enkätundersökning bland de skyddade boendena där kvaliteten följdes upp med hjälp av indikatorerna. En rapport publicerades i juni 2015[2].

Regeringsuppdrag

I regleringsbrevet för 2016 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att redovisa utvecklingen av skyddade boenden utifrån de indikatorer som myndigheten har tagit fram och reviderat. Av redovisningen ska framgå hur man har synkroniserat indikatorerna med öppna jämförelser inom området våld i nära relationer [3].

Socialstyrelsen fick också i uppdrag att redovisa hur man arbetar för att ge ytterligare vägledning till socialtjänsten i arbetet när det gäller stöd till våldsutsatta personer som behöver hämta tillhörigheter i hemmet. Som svar på detta uppdrag har Socialstyrelsen utvecklat avsnittet om att hämta personliga tillhörigheter i handboken VÅLD. I avsnittet finns nu mer detaljerade beskrivningar om förutsättningarna för hjälp och stöd från socialtjänsten och för polisens medverkan i att hjälpa den enskilde att hämta tillhörigheter i bostaden. Den nya versionen av handboken publicerades i juni 2016 [4].

Indikatorer – ett verktyg för kvalitetsutveckling

Socialstyrelsen utvecklar indikatorer för att mäta kvaliteten i hälso- och sjukvården och socialtjänsten inom ramen för öppna jämförelser. Genom att publicera sådana indikatorer visar myndigheten vilka kvalitetsområden som bedöms som viktiga. Indikatorerna om kvalitet i skyddade boenden kan användas för att göra nationella studier av hur kvaliteten utvecklas i skyddade boenden och fungera som stöd i utvecklingen av skyddade boenden som drivs av kommuner, ideella verksamheter och bolag.

Hur indikatorerna har tagits fram och utvecklats

Indikatorerna utvecklades utifrån det arbete som gjordes med Socialstyrelsens vägledning om skyddat boende – Fristad från våld, myndighetens kartläggning av de skyddade boendena i Sverige och den definition av begreppet skyddat boende som har tagits fram av Socialstyrelsen. I detta arbete deltog flera andra aktörer: statliga myndigheter och de riksorganisationer som organiserar de ideellt drivna kvinnojourerna.

Under 2014–2015 gjordes en enkätundersökning i de skyddade boendena där indikatorerna användes. En rapport publicerades i juli 2015. Under januari och februari 2016 reviderades och utvecklades indikatorerna. I detta arbete engagerades dr Carolina Överlien vid Stockholms universitet. Carolina Överlien forskar om barn och ungdomar som befinner sig i utsatta livssituationer såsom barn och unga som upplever våld i hemmet. En extern referensgrupp kopplades till projektet bestående av representanter från tre skyddade boenden i Stockholm, Göteborg och Malmö, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS), Unizon, Brottsofferjourernas Riksförbund (BOJ) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Revideringen innebar också att de synkroniserades med Öppna jämförelserns indikatorer gällande områden Stöd till brottsoffer och Våld i nära relationer. Särskilt har kvalitetsindikatorernas mått och syfte justerats.

Indikatorerna har också granskats av juridisk expertis på Socialstyrelsen. I samband med arbetet att revidera indikatorerna genomfördes tre intervjuer med kvinnor som bott på skyddat boende för att få skyddssökandes röster kring vad de såg som viktigt för kvaliteten. Intervjuerna kommer att användas i den fortsatta revideringen av indikatorerna.

Indikatorernas status

Kvalitetsindikatorerna för skyddade boenden utvecklades på uppdrag av regeringen. De är avsedda att vara ett instrument för att följa upp och utvärdera kvaliteten i de skyddade boendena på nationell nivå. De är också avsedda att utgöra en modell för att utveckla kvaliteten i insatsen, på både nationell och lokal nivå.

Kvalitetsindikatorerna bygger på samlad kunskap från forskningen och från praktiken. De bygger även på de krav som finns i lagstiftningen och i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd och andra vägledande dokument.

Indikatorerna gäller alla typer av skyddade boenden

Indikatorerna avser kvaliteten i skyddade boenden som de definieras enligt Socialstyrelsens definition av skyddat boende: ”boendeinrättning som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser”.

Indikatorerna är generella och gäller för alla typer av skyddade boenden, det vill säga även sådana som vänder sig till en särskild målgrupp. Särskilda målgrupper kan till exempel vara våldsutsatta personer med missbruksproblem eller våldsutsatta personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Vidare kan indikatorerna användas i verksamheter som bedrivs i kommunal, ideell och privat regi.

Indikatorer för skyddade boenden som bedriver socialtjänst

De skyddade boenden som varit i fokus när Socialstyrelsen har utvecklat dessa indikatorer är de som utför insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Detta innebär samtliga kommunalt drivna skyddade boenden och sådana som drivs av ideella föreningar, stiftelser, ekonomiska föreningar eller bolag och som tar emot skyddsökande personer och eventuellt medföljande barn från socialtjänsten. Det finns dock skyddade boenden som inte utför insatser enligt socialtjänstlagen. Även dessa kan naturligtvis använda indikatorerna som ett utvecklingsverktyg.

I indikatorerna och därmed också i enkäten efterfrågas skriftliga rutiner på flera områden. I enkäten har vi definierat begreppet rutiner som ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. I begreppet inryms checklistor, manualer, PM, lokala riktlinjer m.m.

Indikatorerna följer kvalitetsmålen för socialtjänsten

Alla indikatorer för socialtjänsten som utvecklas på Socialstyrelsen ska bidra till en god vård och omsorg i socialtjänstens verksamheter. Detta innebär att tjänsterna som utförs svarar mot lagar, förordningar och föreskrifter och att de

1. bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet (se 1 kap. 1 § SoL)
2. utgår från en helhetssyn, är samordnade och präglade av kontinuitet (se 3 kap. 1 §, 3 kap. 5 § SoL)
3. är kunskapsbaserade (se 3 kap. 3 § SoL)
4. är tillgängliga (se 3 kap. 1 §, 3 kap. 4 § SoL)
5. är trygga och säkra och präglas av rättssäkerhet i myndighetsutövningen (se 11 kap. 1 §, 11 kap. 5 §, 11 kap. 7 § SoL).

Skyddade boenden har i första hand till syfte att erbjuda skydd för personer som utsatts för våld i nära relationer. Därför ligger tyngdpunkten på kvalitetsområdet att tjänsterna präglas av trygghet, säkerhet och rättsäkerhet. [5].

Arbetet med ledningssystem för kvalitet ska dokumenteras

Av 4 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) framgår att för varje aktivitet ska vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verk-

samhetens kvalitet. Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten. Att verksamheterna har utarbetat och fastställt rutiner är alltså en viktig del i ett ledningssystem för kvalitet. Arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet ska vidare dokumenteras enligt 7 kap. 1 § SOSFS 2011:9. Kravet på dokumentation omfattar alla delar av det systematiska kvalitetsarbetet och innebär bl.a. att fastställda rutiner ska vara dokumenterade. Ett ledningssystem innehåller flera delar men i denna uppföljning av kvaliteten i de skyddade boendena har Socialstyrelsen fokuserat på att de skyddade boendena har rutiner för sina aktiviteter.

Olika aktörer

Skyddade boenden kan drivas av olika aktörer. De allra flesta drivs av ideella organisationer men det finns också ett antal kommunala och ett antal som drivs av bolag, i regel aktiebolag. Det finns också någon enstaka ekonomisk förening och någon stiftelse. I denna rapport görs jämförelser mellan kommunala, ideellt drivna och privata skyddade boenden. De som drivs av en stiftelse och av en ekonomisk förening har räknats tillsammans med de ideella skyddade boendena. En mindre andel av de icke kommunala skyddade boendena drivs i form av hem för vård eller boende (HVB) och de har därmed beviljats tillstånd att bedriva verksamheten från Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO). Det finns dock inget krav att skyddade boenden ska ha tillstånd från IVO för sin verksamhet.

Enkät svar från 100 skyddade boenden

Den 23 maj 2016 gick en elektronisk enkät ut till alla 157 kända skyddade boenden i landet. Sista svarsdatum var den 23 juni. Frågorna i enkäten baserades på indikatorerna som tagits fram 2012–2013 och som reviderats och utvecklats under vintern 2016. Svarsfrekvensen var 64 procent.

Då svarsfrekvensen var relativt låg är Socialstyrelsen försiktig med att dra slutsatser för samtliga skyddade boenden. I synnerhet är det få kommunala skyddade boenden som besvarat enkäten.

Resultat

De flesta skyddade boenden drivs av ideella föreningar

De skyddade boendena drivs av olika typer av aktörer. Det var 100 skyddade boenden som besvarade enkäten och 83 procent av dem drivs av ideella föreningar, 7 procent av kommuner och 8 procent av privata aktörer, i huvudsak bolag. Det finns även en stiftelse och en ekonomisk förening som driver skyddade boenden. Dessa har i samtliga tabeller i denna rapport slagits ihop med gruppen ideella föreningar. (Se tabell 1).

Totalt har de skyddade boendena i enkätsvaren angett att de har plats för 578 skyddssökande personer och 874 medföljande barn.

Tabell 1. Antal och andel skyddade boenden och antal och andel platser på de skyddade boendena, per drifform.

	Skyddade boenden		Vuxna skyddssökande		Medföljande barn	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	7	7	84	15	139	16
Ideell	85	85	399	69	641	73
Privata	8	8	95	16	94	11
Totalt	100	100	578	100	874	100

I tabell 1 redovisas uppgifter från de skyddade boenden som besvarat enkäten. Svarefrekvensen på enkäten var cirka 64 procent och Socialstyrelsen har viktat upp dessa siffror för att uppskatta hur många platser för skyddssökande och medföljande barn som kan finnas i samtliga kända skyddade boenden. Det uppskattade antalet platser för skyddssökande blir då cirka 900 och 1400 för medföljande barn. När det gäller platser för medföljande barn är uppgifterna mer osäkra. Skyddade boenden som tar emot medföljande barn tar i regel emot de barn som den skyddssökande har, även om det skulle innebära att det tänkta antalet barn i det skyddade boendet skulle överstigas.

De flesta skyddade boenden är små

De flesta skyddade boenden är små. Cirka 52 procent av de skyddade boenden som besvarat enkäten har en till fyra platser för vuxna skyddssökande. Totalt har cirka 85 procent av de skyddade boendena mindre än tio platser. Endast tre procent kan ta emot 20 eller fler skyddssökande. I genomsnitt har de skyddade boendena 5 platser för skyddssökande.

Det skiljer sig mellan olika driftformer. Av tabell 2 framgår att av de ideellt drivna boendena har 51 procent en till fyra platser medan de kommunala och privat drivna boendena är större.

Tabell 2. Antal skyddade boenden fördelade på antal platser de har för skyddssökande, per drifform.

	Antal platser per boende			
	1-4	5-9	10-19	>=20
Kommun (n=7)	1	2	4	-
Ideell (n=84)	51	27	5	1
Privata (n=8)	-	4	2	2
Totalt (n=99)	52	33	11	3

När det gäller att ta emot medföljande barn är tendensen densamma, att de allra flesta skyddade boenden som tar emot medföljande barn är små med en till nio platser. (Se tabell 3.)

Tabell 3. Antal skyddade boenden fördelade på antal platser de har för medföljande barn, per drifform.

	Antal platser per boende			
	1-4	5-9	10-19	>=20
Kommun(n=7)	-	1	3	3
Ideell (n=82)	27	37	14	4
Privata (n=7)	1	1	2	3
Totalt (n=96)	28	39	19	10

De skyddade boendena uppgav i enkätsvaren att 1 847 vuxna personer, och 1 865 barn hade bott i de skyddade boendena under året 1 maj 2015–30 april 2016. (Se tabell 4.)

Tabell 4. Antal vuxna och barn som bott i skyddat boende under senaste året, per drifform.

	Antal vuxna	Antal medföljande barn
Kommun	245	251
Ideell	1 370	1 340
Privata	232	274
Totalt	1 847	1 865

Om man gör en motsvarande uppräknings som för antalet skyddade boenden i tabell 1 så finner man att det bott cirka 3 300 vuxna och något fler medföljande barn i skyddade boenden under perioden.

En skyddssökande person kan ha behov av ett skyddat boende med kort varsel. Det är därför viktigt att det finns kapacitet hos de skyddade boendena att ta emot nya sökande. Av de skyddade boendena uppgav 41 procent att de avvisat sökande som ansökt om plats på egen hand, p.g.a. brist på plats. Cirka 72 procent har avvisat ansökningar p.g.a. platsbrist när socialtjänsten har sökt plats för en våldsutsatt person. (Se tabell 5.)

Tabell 5. Antal och andel skyddade boenden som avvisat skyddssökande p.g.a. platsbrist, per drifform.

	Skyddssökande sökt själva		Socialtjänsten försökt placera	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun (n=7)	0	0	3	43
Ideell (n=85)	40	47	65	76
Privata (n=8)	1	13	4	50
Totalt (n=100)	41	41	72	72

Kollektiva skyddade boenden och friliggande lägenheter

De skyddade boendena kan vara organiserade på olika sätt. De flesta har ett gemensamt, kollektivt boende och närmare hälften har friliggande lägenheter. Många har både ett kollektivt boende och friliggande lägenheter. De friliggande lägenheterna kan ligga separat eller tillsammans i ett kluster (Se tabell 6.) En mindre andel, cirka 13 procent har bara friliggande lägenheter. I de friliggande lägenheterna kan man ta emot en till två skyddssökande och medföljande barn.

Tabell 6. Antal och andel skyddade boenden med kollektiva resp. friliggande boendeformer, per drifform.

	Kollektiv		Friliggande	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun (n=7)	4	57	5	71
Ideell (n=85)	68	80	34	39
Privata (n=8)	8	100	5	63
Totalt (n=100)	80	80	44	44

De skyddade boendena tar emot olika målgrupper

Alla skyddade boenden tar emot kvinnor och cirka 16 procent tar emot män. De skyddade boenden som tar emot våldsutsatta män uppger att de inte placerar dessa i det kollektiva boendet tillsammans med kvinnor utan i friliggande lägenheter.

En stor andel av de skyddade boendena tar också emot medföljande barn (95 procent) och en lika stor andel tar emot personer med hedersproblematik. Cirka 80 procent tar emot HBTQ-personer. Flera av respondenterna (10 st.) har dock kommenterat att de bara tar emot HBTQ-personer med en kvinnlig könsidentitet. Cirka 60 procent av boendena tar emot personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. Några kommenterar att de dock inte kan ta emot personer som har allvarliga funktionsnedsättningar och som kräver särskild vård.

Det är vissa skillnader mellan de olika driftformerna när det gäller vilka målgrupper som de tar emot. Mest utmärkande är att endast nio procent av de ideellt drivna, och 13 procent av de privata skyddade boendena anser sig kunna ta emot personer med missbruksproblematik, mot 43 för de kommu-

nala. Vidare är det en mindre andel av de ideellt drivna som tar emot personer med funktionsnedsättningar än kommunala och privata skyddade boenden. (Se tabell 7.)

Tabell 7. Antal och andel skyddade boenden som tar emot olika kategorier av skyddsökande, per driftform.

	Kommun		Ideell		Privata		Samtliga	
	Antal (n=7)	Andel (%)	Antal (n=85)	Andel (%)	Antal (n=8)	Andel (%)	Antal (n100)	Andel (%)
Kvinnor	7	100	85	100	8	100	100	100
Män	3	43	12	14	3	38	16	16
Personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar	6	86	46	53	8	100	60	60
Personer utsatta för hedersrelaterat våld	7	100	81	93	8	100	96	96
HBTQ-personer	7	100	70	80	7	88	84	84
Personer med missbruks- eller beroendeproblematik	3	43	8	9	1	13	12	12
Medföljande barn	7	100	81	94	7	88	95	95

Husdjur

Personer som är utsatta för våld i nära relationer har ibland husdjur som de behöver ta ansvar för om de flyttar från den gemensamma bostaden. Det handlar ofta om katter och hundar och andra sällskapsdjur. Men det kan också handla om andra djur såsom kor och hästar. I vissa fall utsätts också djuren för våld och förövaren kan använda våld och hot om våld mot husdjur som ett påtryckningsmedel mot den våldsutsatta personen. Detta innebär att om den våldsutsatta inte har andra möjligheter kan de behöva ta med sig djuren vid en flytt till det skyddade boendet. En dryg fjärdedel av de skyddade boendena uppger att de kan ta emot medföljande husdjur. (Se tabell 8.)

I fritextsvaren angav flera skyddade boenden att de samarbetar med organisationer som kan ta hand om husdjur eller andra djur för personer som bor i skyddat boende och några anger att de kan hysa familjer med husdjur i friliggande lägenheter.

Tabell 8. Antal och andel skyddade boenden som tar emot medföljande husdjur.

	Antal	Andel (%)
Kommun (n=7)	1	14
Ideell (n=84)	24	29
Privata (n=8)	3	38
Samtliga (n=99)	28	28

Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet

Låg bemanning kvällar, nätter och helger

Enligt indikator 1 och 2 (bilaga 1) är en av de viktigaste aspekterna för att uppnå trygghet och säkerhet i det skyddade boendet att det finns anställd personal som kan ge råd och personligt stöd till den enskilde. Personal kan också ansvara för att säkerhetsrutiner finns och upprätthålls. Att personalen är anställd medför också att man i de flesta fall uppnår en större grad av kontinuitet än om boendet är bemannat med volontärer.

Att bemanningen varierar mellan olika tider under dygnet och olika dagar under veckan ter sig naturligt. Av enkätsvaren framgår att alla kommunala och privata skyddade boenden har minst en anställd personal på plats under veckodagar, dagtid. Av de ideellt drivna är det 82 procent som har anställd personal under dagtid veckodagar.

Kvällar, nätter och helger är skillnaderna större. De kommunala och privata har minst 75 procent anställd personal på plats kvällar, nätter och under lördagar, söndagar och storhelger. De som inte har anställd personal på plats är obemannade.

Av de ideellt drivna skyddade boendena är det mellan 5 och 12 procent som har anställd personal på plats kvällar, nätter, lördagar, söndagar och storhelger. De kompenserar detta delvis med volontärer. Det är dock mellan 59 och 89 procent av de skyddade boendena som är helt obemannade vid dessa tider. Av de kommunala är det en av fyra svarande (25 procent) som inte är bemannade på andra tider än dagtid vardagar och en till två av åtta privata (13–25 procent) som är obemannade andra tider än dagtid vardagar.

Skriftliga rutiner är viktiga för tryggheten och säkerheten

För att försäkra sig om säkerhet och trygghet i det skyddade boendet krävs enligt indikator 6 (bilaga 1) att det finns rutiner för säkerheten som är kända av personalen och som följs. Av SOSFS 2011:9 framgår att rutiner ska vara dokumenterade (se 4 kap. 4 § och 7 kap. 1 §). Att rutinerna finns dokumenterade innebär att alla i personalen, inklusive de frivilligt arbetande, har tillgång till samma information.

Av tabell 9 framgår att alla kommunala boenden har skriftliga rutiner för skyddet för de boende, 88 procent av de privata och 82 procent av de ideellt drivna. Av samtliga boenden är det 84 procent som har sådana rutiner.

De skriftliga rutinerna kan handla om hur de som bor på det skyddade boendet ska skyddas mot hot och risker. Det kan till exempel vara instruktioner om att hålla särskilda samtal med dem som bor på det skyddade boendet om vilka säkerhetsrutiner som gäller på boendet. Till säkerhetsrutinerna hör exempelvis regler om hur man tar emot besökare på boendet, telefonrutiner, vem som öppnar dörren och rutiner för de boende som ska besöka det egna hemmet.

Tabell 9. Antal och andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för skyddet för de boende, per drifform, 2015 och 2016.

	2015			2016		
	Antal	Andel (%)	Totalt antal	Antal	Andel (%)	Totalt antal
Kommun	19	100	19	7	100	7
Ideell	88	88	102	70	82	85
Privata	9	100	9	7	88	8
Samtliga	116	91	130	84	84	100

Av tabell 9 framgår att det är en mindre andel av de ideellt drivna och de privata som har skriftliga rutiner för skyddet för de boende 2016 än 2015.

Säkerhetsplanering

För att se till att den enskilda skyddsökande personen är trygg mot fortsatta hot och ytterligare våld är det enligt indikator 3 (bilaga 1) viktigt att det görs en säkerhetsplanering, dels vid inflyttningen till det skyddade boendet men också inför utflyttningen då den enskilda ska bo och leva utan det skydd som boendet erbjuder. Med säkerhetsplanering menas att personalen tillsammans med den skyddsökande personen går igenom hans eller hennes situation när det gäller risken för fortsatt våld och behovet av skydd under tiden på det skyddade boendet. Det är cirka 79 procent av de skyddade boendena som gör en sådan säkerhetsplanering tillsammans med den skyddsökande i samband med inflyttningen och 46 procent i samband med utflyttningen. (Se tabell 10.)

Tabell 10. Antal och andel skyddade boenden som gör en säkerhetsplanering med skyddsökande vid inflyttning och utflyttning, per drifform.

	Inflyttning		Utflyttning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun (n=7)	7	100	5	71
Ideell (n=85)	65	76	37	44
Privata (n=8)	7	88	4	50
Samtliga (n=100)	79	79	46	46

Vid 2015 års undersökning var det 98 procent av samtliga skyddade boenden som gjorde säkerhetsplaneringar med skyddsökande. Frågan var då inte uppdelad på om säkerhetsplaneringen gjordes vid inflyttning och utflyttning så en jämförelse mellan åren kan bli missvisande. Att det är en mindre andel som gör säkerhetsplaneringar vid utflyttning kan förklaras med att utflyttningen inte sällan går fort och det finns inte tid att planera in ett möte för en förnyad säkerhetsplanering. Ibland flyttar den enskilda personen på eget initiativ och ibland är det socialtjänsten som arrangerat flytten, till eget boende, till ett annat skyddat boende eller till ett utslussningsboende.

Enligt indikator 4 (bilaga 1) är det också viktigt att det görs en säkerhetsplanering tillsammans med medföljande barn. Dels för att planera säkerheten

för barnets egen säkerhet från hot och våld och dels för att medföljande barn kan utnyttjas av förövaren för att komma åt information om den skyddssökande. Det är cirka 53 procent av de skyddade boendena som gör en säkerhetsplanering tillsammans med medföljande barn vid inflyttningen och 32 procent gör det vid utflyttning. (Se tabell 11.)

Tabell 11. Antal och andel skyddade boenden som gör en säkerhetsplanering med medföljande barn vid inflyttning och utflyttning, per driftform.

	Inflyttning		Utflyttning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun (n=7)	5	71	4	57
Ideell (n=82)	41	49	25	30
Privata (n=7)	5	71	2	29
Samtliga (n=96)	51	53	31	32

Vid 2015 års undersökning var det 98 procent av samtliga skyddade boenden som gjorde säkerhetsplaneringar med medföljande barn. År 2015 var dock frågan inte uppdelad på om säkerhetsplaneringen gjordes vid inflyttning och utflyttning.

Alla har fysiska skyddsanordningar

Referensgruppen bedömer att det viktigaste skyddet för enskilda skyddssökande är att det finns personal med kompetens på plats. Ingen av de tillfrågade referenspersonerna menar dock att fysiska skydd som exempelvis larm är överflödiga. Det finns dessutom variationer i skyddsbehoven. Framförallt de skyddade boenden som tar emot personer med hedersproblematik anger att de har behov av också fysiska skyddsanordningar, i synnerhet hemlig adress.

Så gott som samtliga skyddade boenden har angett att de har någon form av fysiska skyddsanordningar, de flesta har mer än en skyddsanordning. Av tabell 12 framgår att hemlig adress är den vanligaste formen av fysiskt skydd, följt av säkerhetsdörrar. Det framgår också att det är stora variationer mellan de olika driftformerna i vilken typ av skyddsanordningar de har. Det är 19 procent som har svarat att de enbart har hemlig adress, och inga andra fysiska skyddsanordningar.

Av de ideellt drivna skyddade boendena har 93 procent hemlig adress, men bara 57 procent av de kommunala. Av de kommunala har 100 procent säkerhetsdörr och av de privata 38 procent. Överfallslarm och sluss är mest vanliga i kommunala boenden. Kameraövervakning är vanligast i privata boenden.

Av samtliga skyddade boenden är det 30 procent som har uppgett att de har andra skyddsanordningar. Av dessa är det flera som har angett att de har direktlarm till bevakningsföretag eller polis. Andra har angett att de har kodlås, titthål i dörren och porttelefoner. Flera har angett att de av säkerhetsskäl har placerat det skyddade boendet en eller flera trappor upp i ett flervåningshus. Ett skyddat boende anger att de har ett s.k. safety room. Detta är ett

särskilt säkert rum där en skyddssökande kan låsa in sig om en förövare tar sig in i det skyddade boendet.

Tabell 12. Antal och andel skyddade boenden som har fysiska skyddsanordningar vid det skyddade boendet, per driftform.

	Kommun		Ideell		Privata		Samtliga	
	Antal (n=7)	Andel (%)	Antal (n=85)	Andel (%)	Antal (n=7)	Andel (%)	Antal (n=90)	Andel (%)
Hemlig adress	4	57	79	93	7	88	90	90
Säkerhetsdörr	7	100	44	51	3	38	54	54
Överfallslarm	6	86	27	31	5	63	38	38
Andra skyddsanordningar	5	71	28	31	4	50	37	37
Inbrottslarm	6	86	19	22	7	88	32	32
Säkerhetsfönster	3	43	17	19	2	25	22	22
Kameraövervakning	1	14	11	12	4	50	16	16
Sluss	4	57	9	10	0	0	13	13

Skydd för personal och volontärer

För att det skyddade boendet ska kunna erbjuda de skyddssökande skydd och säkerhet behöver personalen enligt indikator 7 (bilaga 1) kunna arbeta i trygghet och säkerhet. Boendet behöver ha rutiner för hur volontärer och personal ska skyddas mot hot och risker. Av tabell 13 framgår att 60 procent av de skyddade boendena har skriftliga rutiner för detta. Det är skillnader mellan de kommunala och ideellt drivna. Det är 100 procent av de kommunala som har rutiner och 54 procent av de ideella. År 2015 angav 70 procent av de skyddade boendena att de hade sådana rutiner.

Tabell 13. Antal och andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för hur personal och volontärer ska skyddas mot hot och risker, per driftform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	13	68	7	100
Ideell	65	67	46	54
Privata	9	100	7	88
Samtliga	87	70	60	60

Rutiner för sekretess och tystnadsplikt

Skyddade boenden i kommunal drift är en del av den kommunala socialtjänsten och styrs därför av samma regelverk som övrig socialtjänstverksamhet. (Se indikator 9 och 10 i bilaga 1.) Detta innebär bl.a. att de ska följa offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Av lagen framgår att sekretessen inom socialtjänsten gäller för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (26 kap. 1 § OSL).

För enskilda verksamheter som bedriver socialtjänst, t.ex. ideella föreningar, är det i stället tystnadsplikt enligt 15 kap. 1 § SoL som gäller. Den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet får

inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Det är alltså olika lagar som reglerar sekretessen beroende på driftsformen. De båda lagarna har dock samma syfte: att skydda uppgifter om den enskildes personliga förhållanden.

Skyddade boenden som inte utför socialtjänst omfattas dock inte av sekretess- och tystnadspliktsreglerna.

Av tabell 14 framgår att 91 procent av de skyddade boendena har rutiner för hur personalen ska hantera sekretess och tystnadsplikt. Detta är lika stor andel som 2015. Rutinerna kan till exempel handla om att personalen och volontärerna informeras om vilka bestämmelser som gäller. De kan också få skriva på ett dokument där de visar att de är medvetna om bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen eller socialtjänstlagen.

Tabell 14. Antal och andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för hur personalen ska hantera sekretess- och tystnadsplikt, per drifform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	16	94	6	86
Ideell	87	90	77	91
Privata	9	100	8	100
Samtliga	112	91	91	91

Rutiner för att säkra skyddade personuppgifter

Personer som har utsatts för hot kan beviljas skyddade personuppgifter. De flesta som har skyddade personuppgifter är kvinnor som lever under hot från en f.d. make eller sambo. Många av dessa kvinnor har barn. Men även andra skyddssökande kan vara utsatta för hot och våld. Det är därför enligt indikator 8 (bilaga 1) viktigt att socialtjänsten har beredskap för att möta och hjälpa personer med skyddade personuppgifter.

Det finns tre typer av skyddade personuppgifter: sekretessmarkering, kvarskrivning och fingerade personuppgifter. Sekretessmarkering innebär att det sätts en markering i folkbokföringsregistret, så att det görs en noggrann prövning innan uppgifterna lämnas ut. Ansökan om sekretessmarkering görs skriftligt till Skatteverket. Kvarskrivning innebär att en person fortsätter att vara folkbokförd i församlingen i sin gamla folkbokföringsort, men har en särskild postadress hos Skatteverket. Den särskilda postadressen registreras aldrig i folkbokföringen och sprids därför inte till andra myndigheter. Fingerade personuppgifter används vid särskilt allvarliga hot. Det innebär att en person får andra personuppgifter än sina egna. Ansökan om fingerade personuppgifter görs till Polismyndigheten.

Eftersom de som bor på ett skyddat boende kan ha skyddade personuppgifter är det viktigt att personalen vid det skyddade boendet känner till hur man bör hantera dessa. Av tabell 15 framgår att 71 procent av de skyddade boendena har skriftliga rutiner för hur personal och volontärer ska hantera skyddade personuppgifter för de som bor på det skyddade boendet. Detta är ungefär lika stor andel som 2015.

Tabell 15. Antal och andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för hur personal och volontärer ska hantera skyddade personuppgifter för de boende, per drifform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	16	84	6	86
Ideell	64	65	58	68
Privata	7	78	7	88
Samtliga	87	69	71	71

Rutiner för genomförandeplaner och dokumentation

Den som ska genomföra en insats inom socialtjänsten bör dokumentera planerade insatser i en genomförandeplan. (Se indikator 11 och 12 i bilaga 1.) Det framgår av 6 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS. I en sådan genomförandeplan bör det bland annat framgå vilket mål insatsen har, vem eller vilka som ansvarar för genomförandet, när och hur olika aktiviteter ska genomföras, när planen har fastställts och när planen ska följas upp. En genomförandeplan är ett sätt att se till att insatserna utförs på ett rättssäkert sätt för den enskilde.

Av tabell 16 framgår att 71 procent av de skyddade boendena upprättar genomförandeplaner för de som bor på det skyddade boendet. Detta är en mindre andel än 2015 då det var 91 procent.

Tabell 16. Antal och andel skyddade boenden som upprättar genomförandeplaner för de skyddssökande, per drifform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	18	95	6	86
Ideell	89	89	60	71
Privata	9	100	5	63
Samtliga	116	91	71	71

Av 11 kap. 5 § SoL framgår att socialtjänsten ska dokumentera både handläggningen av ärenden som rör enskilda och genomförandet av beslut om stödinsatser, vård och behandling. Dokumentationen ska visa de beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Även i SOSFS 2014:5 finns bestämmelser om hur socialtjänsten ska dokumentera genomförandet av insatser. Dokumentationen ska innehålla uppgifter som är relaterade till mottagandet, genomförandet, uppföljningen och avslutningen av uppdraget (6 kap. 1–5 § SOSFS 2014:5). En väl genomförd dokumentation är med andra ord påbjudet i både lag och föreskrift och är även en förutsättning för rättssäkerhet i socialtjänstens insatser.

Av tabell 17 framgår det att 77 procent av de skyddade boendena har skriftliga rutiner för hur de ska dokumentera genomförda insatser. Detta är en

ökning i förhållande till 2015 då 69 procent av de skyddade boendena uppgav att de hade sådana rutiner.

Tabell 17. Antal och andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för dokumentation av genomförda insatser, per drifform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	18	95	7	100
Ideell	62	62	63	73
Privata	8	89	7	88
Samtliga	88	69	77	77

Rutiner för anmälningsskyldigheten när barn far illa
Anställda vid kommunala skyddade boenden är enligt 14 kap. 1 § SoL skyldiga att anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Samma skyldighet gäller även dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller annan sådan yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvårdens eller socialtjänstens område. Exempel på sådana verksamheter kan vara HVB. Ideella föreningar som genom avtal med kommunen utför insatser enligt SoL omfattas också av anmälningsskyldigheten. Detsamma gäller om de bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt 7 kap. 1 § SoL.

Ideella föreningar i övrigt omfattas inte av anmälningsskyldigheten. De omfattas i stället av den allmänna rekommendationen i 14 kap. 1 c § SoL att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialtjänsten.

Ledningssystemet ska innehålla de processer och rutiner som behövs för att utveckla och säkra verksamhetens kvalitet i samtliga delar (4 kap. 2–4 § SOSFS 2011:9). Inom ramen för arbetet med ledningssystemet ska den som bedriver verksamheten identifiera vad som är kvalitet för just den verksamheten. Det görs genom att kartlägga vilka krav och mål som finns i lagar och föreskrifter för socialtjänsten och i beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Ett sådant krav är skyldigheten att göra anmälningar till socialnämnden enligt 14 kap. 1 § SoL.

Av tabell 18 framgår att 57 procent av de skyddade boendena har skriftliga rutiner och 41 procent har muntliga rutiner för hur de ska hantera anmälningsskyldigheten enligt SoL. Jämfört med 2015 så är det en lägre andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner och en större andel som har muntliga rutiner för att hantera anmälningsskyldigheten avseende barn.

Tabell 18. Andel skyddade boenden (%) som har rutiner för att hantera anmälningsskyldigheten när det gäller barn där socialtjänsten kan ingripa till barnets skydd, per driftform.

	2015			2016		
	Andel Skriftliga rutiner (%)	Andel Muntliga rutiner (%)	Andel Nej (%)	Andel Skriftliga rutiner (%)	Andel Muntliga rutiner (%)	Andel Nej (%)
Kommun	84	16	-	100	-	-
Ideell	58	41	1	53	45	2
Privata	67	33	-	50	50	-
Samtliga	63	36	1	57	41	2

Tillgänglighet

Tillgängligheten är olika beroende på driftform

Enligt Socialstyrelsens vägledning om skyddat boende, *Fristad från våld*, är det viktigt att det finns skyddade boenden som har möjlighet att ta emot skyddssökande dygnet runt, året om. (Se indikator 14 i bilaga 1.) När en hotad person polisanmäler eller söker skydd så är det viktigt att de inte mot sin vilja ska behöva återvända till en hotfull situation. Det finns studier som visar att våld ofta ökar i samband med uppbrottet från våldsförövaren [1] [6]. Då beslutsprocessen är komplicerad och kan ta tid så är det angeläget att de skyddssökande får stöd och hjälp när behov uppstår. Så gott som samtliga skyddade boenden kan ta emot skyddssökande på vardagar dagtid. Det är även en hög andel av de skyddade boendena som kan ta emot skyddssökande på vardagar kvällar (83 procent). Under helger på dagtid så uppger omkring 70 procent av skyddade boenden att de kan ta emot skyddssökande. Däremot är det färre än hälften av boendena som kan ta emot skyddssökande på natten. Av de olika driftformerna är det främst kommunala och privata som kan ta emot alla tider.

Olika tillgänglighet för medföljande barn

Enligt 7 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd i SOSFS 2014:4 om våld i nära relationer så bör det boende som erbjuds den våldsutsatta vara lämpligt för eventuellt medföljande barn oavsett ålder och kön. Det finns dock skyddade boenden där det kan vara olämpligt för barn att bo, exempelvis på skyddade boenden som tar emot personer med missbruksproblem. Det kan hända att det skyddade boendet begränsar mottagandet av medföljande barn. En grupp som särskilt berörs är pojkar i tonåren. I enkäten ställdes frågan om det skyddade boendet har en övre gräns för hur gamla medföljande barn kan vara. Av de skyddade boendena var det 9 procent som uppgav de satt en övre åldersgräns för flickor och 47 procent hade satt en övre åldersgräns för pojkar. De skyddade boendena som satt en övre åldersgräns fick ange denna. Tabell 19 visar att åldersgränsen för flickor är 18 år (medeltal) i både kommunala och ideellt drivna skyddade boenden, medan den övre åldersgränsen för pojkar anges vara 15 år (medeltal) i kommunala skyddade boenden och 16 år i ideella. Inga privata har satt någon åldersgräns

för medföljande barn. Något kommunalt skyddat boende tar inte emot pojkar över 13 år och sex ideellt drivna skyddade boenden har satt den övre åldersgränsen till 12 år. I de öppna kommentarerna uppger fyra boenden att om det finns medföljande barn som är tonårspojkar så får familjen bo i en extern lägenhet. Fyra skyddade boenden uppger även att åldersgränser kan individanpassas och varierar från fall till fall.

Tabell 19. Övre åldersgräns för medföljande barn, per drifform.

	Kommun		Ideell		Privata	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
Medel	18	15	18	16	-	-
Median	18	14	18	16	-	-
Högsta maxålder	18	18	18	18	-	-
Lägsta maxålder	18	13	18	12	-	-

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar

För personer med funktionsnedsättningar ställs särskilda krav när det gäller bemanning, lokaler och kompetens hos personalen. (Se indikator 16 i bilaga 1.) För personer med olika typer av funktionsnedsättningar är det viktigt att det fungerar praktiskt i boendet. Det kan exempelvis handla om personer med rörelsenedsättningar, personer med synnedsättningar, kognitiva eller psykiska funktionsnedsättningar. Det kan handla om att hen kan ha med sig hjälpmedel och har behov av hjälp i vardagen och att eventuell medicinering fungerar. Att boendet är tillgängligt är också viktigt för att en skyddsökande ska kunna ta med sig ett barn med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen har utvecklat en indikator som rör tillgänglighet för personer som är rullstolsburna. Därmed inte sagt att personer med andra funktionsnedsättningar har behov av anpassningar i boendet. I tabell 20 redovisas uppgifter för skyddade boenden som är anpassade för personer som är rullstolsburna. Där framgår att kommunala skyddade boenden har högst grad av tillgänglighet för rullstolsburna personer. Bland annat så svarar 71 procent av de kommunala skyddade boendena att minst en toalett är anpassad för en person som använder rullstol, medan motsvarande andel bland de ideellt drivna är 36 procent och för de privata är 38 procent.

Tabell 20. Antal och andel skyddade boenden som har anpassade lokaler för personer som är rullstolsburna, per driftform.

	Antal Kom-mun (n=7)	Andel Kom-mun (%)	Antal Ideell (n=85)	Andel Ideell (%)	Antal Privata (n=8)	Andel Privata (%)	Andel totalt (n=100)
Entrén är tillräckligt stor för att en person som använder rullstol ska kunna ta sig in.	7	100	61	71	4	50	72
Minst ett boenderum är anpassat för en person som använder rullstol.	6	86	32	36	3	38	41
Minst en toalett är anpassad för en person som använder rullstol.	5	71	31	36	3	38	39
Minst ett duschutrymme är anpassat för en person som använder rullstol.	5	71	27	31	2	25	34
Kök kan nås med rullstol.	7	100	52	61	3	38	62
Gemenskapsutrymmen kan nås med rullstol.	7	100	56	65	5	63	68

I jämförelse med 2015 års undersökning är det en större andel skyddade boenden som är anpassade för rullstolsburna personer. Förbättringarna har skett i alla tre driftformer.

Många använder tolk och teckentolk

En myndighet bör vid behov anlita tolk, om den har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad. Det framgår av 8 § förvaltningslagen (1986:223). (Se indikator 17 i bilaga 1.)

Om en skyddssökande har bristande kunskaper i svenska kan det innebära att personalen inte kan uppmärksamma och tillgodose viktiga skydds- och stödbehov. Skyddade boenden som bedriver verksamhet inom socialtjänsten kan därför behöva anlita tolk. På så sätt kan de försäkra sig om att de förstår den enskildes behov och önskemål och att den enskilde kan ta del av säkerhetsinformation och annan information som ges på det skyddade boendet. Tabell 21 visar att 62 procent av de skyddade boendena använder tolk vid samtal med skyddssökande som inte behärskar svenska. Störst andel skyddade boenden som använder tolkar finns bland kommunala och privata boenden och lägst andel bland ideellt drivna. Detta ger dock inte hela bilden då jourerna uppger att de har personal som kan tolka, eller att de har möjlighet att använda kommunens tolkar. När det gäller teckentolk för person med hörselskada anger 22 procent av boendena att de använder tolk.

Tabell 21. Antal och andel skyddade boenden som använder tolk vid samtal med skyddssökande, per driffform.

	Tolk		Teckentolk	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun(n=7)	7	100	4	57
Ideell förening (n=85)	49	57	18	20
Privata (n=8)	6	75	0	0
Samtliga (n=100)	62	62	22	22

I jämförelse med 2015 års undersökning är det en något större andel som använder tolk vid samtal med personer som inte behärskar svenska språket. År 2015 var det 57 procent som använde tolk. I 2015 års enkätundersökning ställdes inte frågan om de använder teckentolk för hörselskadade, därför görs ingen jämförelse avseende denna fråga.

Självbestämmande och integritet

God fysisk integritet

Några grundläggande och självklara faktorer för att slå vakt om den personliga integriteten är att ha tillgång till ett eget rum, och till toaletter och duschrum där man kan stänga dörren om sig. Det kan även vara viktigt att själv kunna styra över när och vad man ska äta till middag, särskilt om man har medföljande barn. Tillgång till kök, eget eller delat, kan därför vara viktigt i ett skyddat boende. (Se indikatorer 18-21 i bilaga 1.)

Av tabell 22 framgår att en hög andel, i princip samtliga, av de skyddade boendena erbjuder egna rum, låsbara toaletter och duschar samt kök med möjlighet att laga egen mat. Det framgår också att de skyddade boendena har gemenskapsutrymmen där de boende kan umgås med varandra.

Tabell 22. Andel skyddade boenden (%) med möjlighet till integritet och delaktighet, per driffform.

	Egna rum	Låsbara toaletter	Låsbara duschar	Tillgång till kök	Gemensamhetsutrymmen
Kommun (n=7)	100	100	100	100	100
Ideell förening (n=85)	94	98	97	100	100
Privata (n=8)	100	100	100	100	100
Samtliga (n=100)	95	99	98	100	100

I 2015 års undersökning var resultaten likadana. De skyddade boendena kunde erbjuda stora möjligheter till integritet och självständighet.

Kunskapsbaserad verksamhet

Verksamheterna är delvis baserade på kunskap

En kunskapsbaserad socialtjänst utgår bland annat från att man använder vetenskapligt utprovade (standardiserade) bedömningsmetoder, till exempel för att upptäcka våld i nära relationer, avgöra hur allvarligt våldet är och göra riskbedömningar. (Se indikator 22 i bilaga 1.) De standardiserade metoderna består som regel av ett frågebatteri och en medföljande instruktion för att tolka svaren. Metoderna används bland annat inom socialtjänsten, inom polisen och på kvinnojourer och skyddade boenden.

Av tabell 23 framgår att det i 65 procent av de skyddade boendena finns kunskap om och erfarenhet av standardiserade bedömningsmetoder. Det är dock skillnad mellan driftformerna. De kommunala använder standardiserade metoder i störst omfattning, 100 procent, och de privata i minst omfattning, 61 procent.

Det finns ett flertal metoder som är framtagna och testade i vetenskapliga studier och som används i de skyddade boendena. De vanligast förekommande är FREDA, SARA, PATRIARK. Socialstyrelsen har upphovsrätten till FREDA. SARA är ett amerikanskt instrument som har översatts och professor Henrik Belfrage har upphovsrätten till den svenska versionen. Denna används framför allt inom polisen. PATRIARK består av vägledning för att bedöma och hantera risk för hedersrelaterat våld, och även det ägs Henrik Belfrage.

Tabell 23. Antal och andel skyddade boenden med personal med kunskap och erfarenhet av standardiserade bedömningsmetoder, per drifform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun	17	89	7	100
Ideell	57	58	52	61
Privata	5	56	6	75
Samtliga	79	63	65	65

Som framgår av tabell 23 har det skett en viss ökning av andelen skyddade boenden som har kunskap och erfarenhet av standardiserade bedömningsmetoder mellan åren 2015 och 2016.

Många följer upp de skyddssökandes uppfattning

För att det skyddade boendet ska kunna utveckla sin verksamhet behöver de enligt indikator 23 (bilaga 1) följa upp de skyddssökandes uppfattning om kvaliteten i det skyddade boendet. Detta kan göras på olika sätt, till exempel genom enkäter eller genom systematiska intervjuer med de boende.

Av tabell 24 framgår att en majoritet av de skyddade boendena på ett systematiskt sätt följer upp och dokumenterar hur de skyddssökande upplever boendemiljön, bemötandet, insatserna och säkerheten. Exempel på insatser kan vara olika typer av rådgivning och stöd. Det framgår också att 52 procent följer upp andra aspekter av kvaliteten. Andra aspekter kan handla om

bemötande av medföljande barn, fritid och sysselsättning, delaktighet, personalens tillgänglighet, upplevd förbättrad livssituation och kontakter med myndigheter. Vid något skyddat boende genomför man brukarrevisioner, dvs. de boende genomför utvärderingar av det skyddade boendet.

Tabell 24. Andel skyddade boenden (%) som systematiskt följer upp och dokumenterar de boendes uppfattning om kvaliteten i det skyddade boendet, per driftform.

	Boendemiljön	Bemötandet	Insatserna	Säkerheten	Annat
	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)
Kommun (n=7)	100	100	100	100	75
Ideell (n=85)	94	98	94	83	50
Privata (n=8)	100	100	100	100	25
Samtliga (n=100)	95	98	95	86	52

Stor del av personalen har högskoleutbildning och lång erfarenhet

För att kunna bedriva ett arbete baserat på kunskap är det enligt indikator 24 (bilaga 1) viktigt att personalen på ett skyddat boende har lämplig utbildning och erfarenhet. Enligt 3 kap. 3 § SoL ska personal som utför uppgifter inom socialtjänsten ha lämplig utbildning och erfarenhet. I allmänna råd i 4 kap. SOSFS 2014:4 beskrivs vilken kunskap personalen bör ha i de verksamheter som särskilt är inriktade på att ge stöd och hjälp till våldsutsatta. Det som nämns är kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående, och en förmåga att omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet.

I tabell 25 redovisas utbildningsnivån och yrkeserfarenheten hos föreståndare och personal på de skyddade boendena. Det framgår att 61 procent av föreståndarna i alla skyddade boenden har högskoleexamen. Det skiljer sig dock mellan driftformerna: 100 procent av de kommunala föreståndarna har högskoleexamen, 55 procent av de ideellt drivna och 74 procent av de privata. Av de som redovisat vilken utbildning föreståndarna har är det vanligaste svaret socionomutbildning. Exempel på andra utbildningar som förekommer är beteendevetare, psykoterapeut, lärare, jurist och sjuksköterska.

Bland den övriga personalen är det 52 procent i alla skyddade boenden som har högskoleexamen. Av personalen i kommunala skyddade boenden är det 80 procent som har högskoleexamen, i ideellt drivna är det 47 procent och i privata är det 48 procent. Också i denna grupp är det socionomexamen som dominerar. Överlag har föreståndarna till större del högskolekurser och högskoleexamen än personalen. Cirka 24 procent av samtliga föreståndare och 33 procent av all personal har högst gymnasieutbildning.

De ideellt drivna skyddade boendena har genomgående lägre utbildningsnivåer. Detta kompenseras i någon mån av att riksförbunden erbjuder kortare introduktionskurser till personer som ska arbeta som volontärer eller som anställda i de skyddade boendena.

Tabell 25. Utbildningsnivåer för föreståndare och personal vid skyddade boenden, per driftform.

	Högst Gymnasium	Högst Gymnasium	Högskola ¹	Högskola	Högskoleexamen	Högskoleexamen	Totalt Antal
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	
Föreståndare, Kommun	0	0	0	0	6	100	6
Personal, Kommun	5	11	4	9	35	80	44
Föreståndare, Ideell	16	29	9	16	30	55	55
Personal, Ideell	78	39	28	14	94	47	201
Föreståndare, Privata	1	13	1	13	6	74	8
Personal, Privata	15	29	12	23	25	48	52
Samtliga föreståndare	17	24	10	15	42	61	69
Samtliga personal	98	33	44	15	154	52	297

Jämfört med 2015 års enkät så har utbildningsnivån ökat hos de kommunala föreståndarna och personalen. Däremot har den minskat hos i föreståndare och personal i ideellt drivna skyddade boenden och hos personal i privata skyddade boenden.

I enkäten ställde Socialstyrelsen frågan hur lång erfarenhet föreståndare och personal hade av socialt arbete. I genomsnitt har föreståndarna arbetat 18 år i socialt arbete. Den anställda personalen har arbetat 12 år i genomsnitt i socialt arbete. Föreståndarna och personalen i kommunala verksamheter har längre erfarenhet än i övriga driftformer. (Se tabell 26.)

Tabell 26. Föreståndarnas och personalens erfarenheter av socialt arbete.

	Antal år i genomsnitt	
	Föreståndare	Personal
Kommun	25	16
Ideell	17	11
Privata	16	12
Samtliga	18	12

Varierande kompetens för att ta emot olika grupper

I tabell fem i denna rapport redovisas vilka grupper som de skyddade boendena tar emot. För att möta de specifika problem och behov som individer ur dessa grupper kan ha är det enligt indikator 26 (bilaga 1) viktigt att personalen har kompetens inom området. I enkäten definierades kompetens med att någon från den anställda personalen eller volontärerna har genomgått en särskild utbildning inom området eller fått det inom ramen för högskolestu-

¹ I enkäten definierades gruppen som har högskola att de har minst 30 högskolepoäng, motsvarande en termins heltidsstudier, men inte examen.

dier. Av tabell 27 framgår att 88 procent av de skyddade boendena har personal med kompetens inom området hedersvåld. Cirka 79 procent av de skyddade boendena uppger att de har personal med kompetens om barn som bevittnat våld. Det område där lägst andel skyddade boenden har kompetens är våldsutsatta personer med missbruksproblematik, 26 procent, följt av våldsutsatta personer med funktionsnedsättningar, 46 procent.

Tabell 27. Andel skyddade boenden (%) som har kompetens att ta emot olika grupper av våldsutsatta personer, per drifform.

	Andel heders (%)	Andel äldre (%)	Andel missbruk (%)	Andel HBTQ (%)	Andel funk (%)	Andel barn (%)
Kommun(n=7)	100	71	57	86	71	86
Ideell(n=85)	86	72	26	61	40	78
Privata(n=8)	100	25	38	63	63	88
Samtliga(n=100)	88	68	26	63	46	79

I tabell 28 görs en översiktlig jämförelse mellan uppgifterna om de särskilda grupper som de skyddade boendena tar emot och vilken kompetens som finns i de skyddade boendena inom området. Av tabellen framgår att det finns en stor överensstämmelse när det gäller hedersrelaterat våld mellan andelen skyddade boenden som tar emot och som har kompetens inom området. Nästan alla skyddade boenden tar emot personer med hedersproblematik och de har också kompetens för detta. När det gäller våldsutsatta personer med missbruksproblematik är det relativt få skyddade boenden som tar emot dessa personer men en större andel av dem uppger att de har kompetens inom området. När det gäller personer med funktionsnedsättningar, HBTQ-personer och medföljande barn så finns det ett kompetensunderskott, det är en större andel som tar emot personer ur dessa grupper än som uppger att de har kompetens för det.

Tabell 28. Andel skyddade boenden (%) som tar emot vissa särskilt utsatta grupper och som har kompetens inom området, per drifform.

	Kommun(n=7)		Ideell förening(n=85)		Privata(n=8)	
	Tar emot	Har komp	Tar emot	har komp	Tar emot	har komp
Personer utsatta för hedersrelaterat våld	100	100	98	86	100	100
Personer med missbruks- eller beroendeproblematik	43	57	10	22	13	38
Personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar	86	71	55	41	100	63
HBTQ-personer	100	86	84	60	88	63
Medföljande barn	100	86	98	78	88	88

I tabell 28 ovan redovisas föreståndarnas och personalens utbildningsnivåer. För att upprätthålla kompetensen i en organisation krävs dock att personalen får återkommande kompetensutbildning. (Se indikator 25, bilaga 1.) Detta

kan ske i olika former. I tabell 29 redovisas antal och andel skyddade boenden som genomfört kompetensutveckling i form av kurser, konferenser och högskoleutbildningar under perioden 1 maj 2015–30 april 2016. Av tabellen framgår att cirka 96 procent av de skyddade boendena har genomfört, eller låtit personalen delta i kurser eller konferenser och 16 procent har genomfört eller låtit personalen delta i högskolekurser som handlar om våld i nära relationer.

Tabell 29. Antal och andel skyddade boenden som genomfört utbildning för personal och volontärer om våld i nära relationer, per drifform.

	Kurs el konferens		Högskolekurs	
	Antal	Andel(%)	Antal	Andel(%)
Kommun (n=7)	7	100	0	0
Ideell (n=85)	83	98	15	18
Privata (n=8)	6	75	1	13
Samtliga (n=100)	96	96	16	16

Cirka 75 procent av de skyddade boendena har genomfört kurser eller konferenser för personalen och på cirka 22 procent av boendena har personalen deltagit i högskolekurser på temat barn som bevittnat våld i nära relationer eller barn som själva utsatts för våld. Se tabell 30.

Tabell 30. Antal och andel skyddade boenden som genomfört utbildning för personal och volontärer om barn som bevittnat våld i nära relationer eller varit utsatta för våld, per drifform.

	Kurs el. konferens		Högskolekurs	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kommun(n=7)	7	100	0	0
Ideell(n=85)	64	75	21	25
Privata(n=8)	4	50	1	13
Samtliga(n=100)	75	75	22	22

Helhetssyn och samordning

Många kommuner har rutiner för intern samordning. Socialnämnden har en central roll för att ge stöd och hjälp till våldsutsatta personer och medföljande barn. Den våldsutsatta behöver ofta kontakt med flera enheter inom socialtjänsten. Det behöver därför finnas öppna kanaler mellan de kommunala skyddade boendena och andra enheter inom socialtjänsten, till exempel enheter för försörjningsstöd och för insatser för barn och ungdomar. (Se indikator 27, bilaga 1) Av de sju kommunala skyddade boendena som besvarade enkäten var det fyra (57 procent) som uppgav att de hade skriftliga rutiner för samarbete mellan det skyddade boendet och andra enheter inom socialtjänsten i kommunen.

Även ideellt och privat drivna skyddade boenden behöver samverka med socialnämnden. Av tabell 31 framgår att 65 procent av de ideellt drivna, och

88 procent av de privata skyddade boendena har skriftliga rutiner för samverkan med socialtjänsten. Detta är en ökning i förhållande till 2015 års undersökning, avseende både privata och ideellt drivna skyddade boenden.

Tabell 31. Antal och andel enskilda skyddade boenden som har skriftliga rutiner för samverkan med socialtjänsten, drifform, 2015 och 2016.

	2015		2016	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ideell	54	52	55	65
Privata	4	44	7	88

Varierande planering inför utflyttningen

Det skyddade boendet är ofta ett led i en längre process där den våldsutsatta personen behöver ta flera steg och beslut om hur hen vill leva sitt liv. Den enskilda kan behöva stöd en längre eller kortare tid efter vistelsen på det skyddade boendet. Ibland behöver personen byta bostadsort. Dessa beslut och denna planering kan involvera såväl den kommunala socialtjänsten som det skyddade boendet. För att detta ska göras på ett för den enskilde på bästa sätt är det viktigt att det finns rutiner för hur denna planering görs. (Se indikator 30, bilaga 1.) Cirka 45 procent av de skyddade boendena uppger att de har skriftliga rutiner för planeringen inför utflytten. Några av de ideellt drivna skyddade boendena uppgav i enkätsvaren att det inte är aktuellt med rutiner för planering inför utflytten. Någon förklarar detta med att de inte har något uppdrag när vistelsen på det skyddade boendet är över och någon menar att socialtjänsten inte efterfrågar detta. Ytterligare någon svarade att det är svårt att få till en samverkan med socialtjänsten p.g.a. socialtjänstens arbetsbelastning. (Se tabell 32.)

Tabell 32. Antal och andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för att tillsammans med socialtjänsten planera inför den boendes utflyttning.

	Antal	Andel (%)	Antal inte aktuellt	Andel inte aktuellt (%)
Kommun(n=7)	6	86	0	0
Ideell(n=85)	36	42	4	5
Privata(n=8)	3	38	0	0
Samtliga(n=100)	45	45	4	4

Särskilda utrymmen för medföljande barn och ungdomar

Barn och ungdomar som följer med en våldsutsatt förälder till det skyddade boendet har egna behov av lek och sysselsättning. Många medföljande barn och ungdomar har bevittnat våld och en del har också varit utsatta för våld själva. (Se indikator 28 och 29 i bilaga 1.)

Av tabell 33 framgår att 86 procent av de skyddade boendena har särskilda utrymmen där barn kan leka, och 61 procent har särskilda utrymmen för ungdomar. Detta är liknande siffror som framkom vid 2015 års undersökning.

Tabell 33. Antal och andel skyddade boenden som har särskilda utrymmen för medföljande barn och tonåringar, per driffform.

	Barn		Tonåringar	
	Antal	Andel(%)	Antal	Andel(%)
Kommun(n=7)	6	86	6	86
Ideell (n=95)	70	85	49	60
Privata(n=8)	7	100	4	57
Samtliga (n=100)	83	86	59	61

Många erbjuder olika former av stöd

Det skyddade boendet förväntas erbjuda trygghet och skydd från hot och våld från närstående personer. För att skyddet ska bli fullgott kan den enskilde behöva råd, vägledning, stödsamtal, hjälp att planera framtiden, hjälp och stöd i rättsprocessen m.m. allt utifrån den enskildes egna förutsättningar och behov.

Av tabell 34 framgår att alla skyddade boenden erbjuder stöd i kontakter med myndigheter och andra aktörer, nästan alla erbjuder planlagda stödsamtal till de som bor i det skyddade boendet. Cirka 29 procent anger att de erbjuder annat stöd. Som exempel på annat stöd nämns föräldrastöd, barnvakt, självhjälpgrupper, samtalsgrupper, terapi, sommarläger, hjälp att bygga nya nätverk, samtal enligt Trappanmodellen för barn. De skyddade boendena med olika driftformer skiljer sig inte åt i utbudet med ett undantag. De privata ger råd och stöd till personer som inte bor i det skyddade boendet i mindre omfattning än kommunala och ideellt drivna.

Tabell 34. Andel skyddade boenden (%) som erbjuder råd och stöd, per drifform.

Andel skyddade boenden som ger...	Kommun (n=7)	Ideell (n=85)	Privata (n=8)	Samtliga (n=100)
Stöd i kontakter med myndigheter och andra aktörer	100	100	100	100
Planlagda stödsamtal med personer som bor på det skyddade boendet	100	94	100	95
Stödperson/assistans vid rättgång och förhör	86	98	88	96
Råd och vägledning för personer som inte bor på det skyddade boendet	86	95	25	89
Arrangerade fritidsaktiviteter	86	82	75	82
Annat stöd	29	28	25	29

Diskussion

Socialstyrelsen konstaterar att:

- De skyddade boendena erbjuder en variation av stöd vilket tillsammans med att erbjuda tryggt boende är viktigt för den skyddssökandes möjlighet att bryta upp från den våldsamma relationen.
- Tillgång till skyddade boenden är lägre än efterfrågan och en stor andel skyddade boenden tvingas avvisa nya skyddssökande p.g.a. platsbrist.
- Många barn bor på skyddade boenden. Barnens röst behöver höras och deras villkor och behov i det skyddade boendet behöver synliggöras.
- Tonåriga pojkar har ett sämre skydd då dessa i högre grad än flickor inte kan bo i det skyddade boendet med förälder och syskon. Det är inte förenligt med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer att pojkar inte ges samma skydd och stöd som flickor i de skyddade boendena.
- Få skyddade boenden gör säkerhetsplaneringar inför utflyttningen, 46 procent med vuxna skyddssökande och 32 procent med medföljande barn. Säkerhetsplaneringar bör göras med vuxna och med medföljande barn även vid utflytt från det skyddade boendet.
- Det är låg bemanning på de ideellt drivna skyddade boendena under kvällar, nätter och helger. Socialstyrelsen bedömer att det finns särskilt stora behov av personal på plats när det finns medföljande barn i det skyddade boendet. Personal på plats behövs även för att ta emot nya skyddssökande och medföljande barn.

De skyddade boendena erbjuder olika typer av stöd

Tidigare forskning om skyddade boenden visar att insatserna som de skyddade boendena tillhandahåller bidrar till att förbättra den mentala hälsan och öka självkänslan och välbefinnandet hos den skyddssökande kvinnan [7]. En utvärdering av insatserna från 54 skyddade boenden i USA belyser att skyddssökande som tagit del av rådgivning ökar sin kunskap om våld i nära relationer och förmåga att hantera svårigheter. De skyddssökande upplever även att de själva och deras barn kan vara trygga på boendet [8]. De allra flesta skyddade boenden bedriver en omfattande verksamhet som inbegriper olika typer av stöd till de skyddssökande. Samtliga skyddade boenden som besvarat enkäten uppger att de erbjuder stöd i kontakter med myndigheter och andra aktörer. De allra flesta skyddade boenden erbjuder planlagda stödsamtal och assistans vid rättegång och förhör. De flesta kommunala och ideellt drivna skyddade boenden erbjuder även råd och vägledning för personer som inte bor på det skyddade boendet medan de privata gör detta i mindre omfattning [9]. Att de skyddade boendena bedriver rådgivning och

stöd samtidigt som de erbjuder tryggt boende är viktigt för den skyddssökandes möjlighet att bryta upp från den våldsamma relationen.

Begränsad tillgång till skyddade boenden

Av enkätsvaren framgår att en stor andel skyddade boenden har avvisat nya skyddssökande p.g.a. platsbrist. Referensgruppen menar att det är många som söker plats i skyddat boende men också att det kan vara svårt att få en egen bostad då det är dags att flytta från det skyddade boendet. Många skyddssökande saknar arbete och inkomst och har svårt att etablera sig på hyresmarknaden.

Bristen på utslussningsbostäder eller övergångsboenden medför vidare att många skyddssökande blir kvar längre än nödvändigt i det skyddade boendet. Genom detta uppstår en situation då skyddade boenden inte kan ta emot alla nya skyddssökande och deras medföljande barn.

Många barn på skyddade boenden

Socialstyrelsens enkät visar att lika många barn som vuxna bor på skyddade boenden. De skyddade boendena uppgav att 1 847 vuxna personer, och 1865 barn hade bott i de skyddade boendena under året 1 maj 2015–30 april 2016. En tidigare kartläggning från Socialstyrelsen visade att under 2011 så tillbringade 4 000 vuxna och 2 700 barn minst en natt på skyddat boende [10]. Socialstyrelsen har inte inom ramen för den här uppföljningen haft möjlighet att intervjua barn på skyddade boenden om deras erfarenheter. Dock visar tidigare forskning att barn som upplever eller bevittnar våld är en utsatt grupp som riskerar att utveckla sociala och psykologiska svårigheter [11-14]. Samtidigt som många barn bor på skyddade boenden så verkar det finnas begränsad kunskap och forskning om barn på skyddade boenden och vilken hjälp och stöd som dessa barn erbjuds [11]. Tidigare forskning som belyser barns situation på skyddat boende lyfter fram att barnen mestadels var positiva till sin vistelse på boendet och särskilt till möjligheten att de kunde leka fritt [11, 12, 14]. Barnen talar om betydelsen av att ta del av de aktiviteter som boendet anordnade som utflykter och lek med andra barn. Barnen, särskilt äldre barn upplevde dock att rörelsefriheten begränsades. Barnen kunde inte träffa vänner och ofta inte gå i skolan eller förskola och riskerade därmed att hamna efter i skolarbetet och isoleras socialt.

Det är ett stort antal barn som bor på skyddat boende under en eller flera tidsperioder i uppväxten och baserat på den tidigare forskningen om barns situation behöver barnens röst bli hörd och deras villkor och behov på skyddade boenden behöver synliggöras.

Medföljande tonåriga pojkar har ett sämre skydd

I undersökningen framkommer att de skyddade boendena har olika tillgänglighet för medföljande barn. Endast 9 procent har satt en övre åldersgräns för flickor medan 47 procent har en övre åldersgräns för pojkar. De som satt en åldersgräns för flickor, hade satt 18 år medan de skyddade boenden som satt en åldersgräns för medföljande pojkar uppgav åldrar mellan 12 och 18 år.

Några skyddade boenden som tar emot tonårspojkar uppger att familjen placeras i ett annex, utanför det kollektiva skyddade boendet.

Det finns forskning som visar att barn som växer upp i hem med en hög grad av konflikt och aggression, har ökad risk för att utsätta sina pojk- eller flickvänner för våld [15]. Barn och unga som lever med våld i hemmet har också en ökad risk för en rad olika beteendeproblem, såsom utåtagerande beteende [16].

Andra forskare menar att sambanden mellan egna upplevelser av att som barn ha bevittnat våld i hemmet eller själva varit utsatt för våld och att själva utöva våld i nära relationer är svaga och att man inte kan dra generella slutsatser om att egna erfarenheter av våld som barn leder till att de själva blir våldsutövare som ungdomar eller vuxna [17, 18]. Vissa barn utvecklar våldsbeteenden medan andra utvecklar andra psykosociala symptom till följd av de traumatiska upplevelsorna. Tidigare forskning hävdar att det är viktigt att betona att alla barn, även äldre tonårspojkar kan ha nog så stora behov av ett tryggt boende som modern och eventuella syskon [17].

Socialstyrelsen konstaterar att om tonårspojkar inte kan bo i det skyddade boendet med mor och syskon hänvisas de till att stanna kvar med förövaren, flytta på egen hand till annat tillfälligt boende, eller bo med släktingar eller vänner. Därmed har de sämre skydd än deras mor och yngre syskon som bor på skyddat boende. Det finns också risk för att våldsutövarens möjlighet till kontakt med tonåringen minskar chansen för att det skyddade boendet hålls hemligt. Därmed ökar risken för modern och eventuella syskon.

I SOSFS 2014:4 rekommenderas att boenden som erbjuds den våldsutsatta bör vara lämpliga för eventuellt medföljande barn, oavsett ålder och kön. Socialstyrelsen konstaterar att det inte är tillfredsställande att pojkar inte ges samma skydd och stöd som flickor i de skyddade boendena.

Säkerhetsplaneringar görs inte alltid

I årets undersökning framkommer att 79 procent av de skyddade boendena gör säkerhetsplaneringar när de skyddssökande kommer till det skyddade boendet och 53 procent gör säkerhetsplaneringar med medföljande barn. Det är en mindre andel som gör säkerhetsplaneringar inför utflyttningen, 46 procent med vuxna skyddssökande och 32 procent med medföljande barn. Socialstyrelsen konstaterar att detta inte är tillfredsställande då det kan finnas skäl att planera för säkerheten även efter boendet på det skyddade boendet.

Förklaringar som ges till att säkerhetsplaneringar görs i lägre omfattning vid utflyttning är att skyddade boenden betraktar sitt uppdrag som avslutat när den våldsutsatta personen flyttar ut. I samband med detta förväntas socialtjänsten göra säkerhetsplaneringen. Det kan också vara så att placering-

en avbryts så hastigt att en säkerhetsplanering inte hinner göras. Det kan vara socialtjänsten som placerar den enskilda i ett annat boende med kort varsel eller det kan vara den enskilda som avbryter placeringen och flyttar tillbaka eller vidare till annat boende.

I 2015 års undersökning var det 98 procent av de skyddade boendena som gjorde säkerhetsplaneringar med vuxna skyddssökande och lika stor andel gjorde säkerhetsplaneringar med medföljande barn.

I forskning på området betonas att säkerhetsplanering är en viktig del i säkerhetsstrategin för den våldsutsatta personen [19-21]. Detta för att göra en strategi för hur den våldsutsatta ska undvika att åter bli utsatt för hot och våld.

Flera forskare har beskrivit nödvändigheten att det görs säkerhetsplaneringar med medföljande barn och ungdomar. Chanmugan och Hall [22] menar att säkerhetsplanering med barn bör pågå över tid och bör göras med olika medel. Planeringen bör göras individualiserat och på ett sätt att det uppmuntrar till frågor och inkluderar barnets eller den ungas egna idéer. Säkerhetsplaneringen bör göras på ett åldersanpassat sätt exempelvis genom lek och målarböcker för yngre barn. För äldre barn och ungdomar kan det vara lämpligt med rollspel för att göra säkerhetsplaneringen levande.

När det gäller barn och ungdomar är det vidare viktigt att säkerhetsplaneringen görs i samarbete med andra aktörer som barnet eller ungdomen har kontakt med, t.ex. förskola och skola.

Utifrån denna forskning konstaterar Socialstyrelsen att säkerhetsplaneringar bör göras med vuxna och med medföljande barn även vid utflytt från det skyddade boendet.

Låg bemanning på de ideellt drivna skyddade boendena under kvällar och helger

Som framgår av undersökningen har de ideellt drivna skyddade boendena en låg bemanning av anställd personal under andra tider än dagtid vardagar. Denna brist på anställd personal kompenseras till någon del av volontärer. Det vill säga personer som arbetar på sin fritid, utan ersättning, i det skyddade boendet. Trots detta står en majoritet (mellan 60 och 90 procent) av de skyddade boendena utan bemanning under andra tider än dagtid vardagar.

I samtal med referensgruppen framkom att de ansåg att det viktigaste skyddet för de skyddssökande är att det finns personal på plats.

Av de ideellt drivna skyddade boendena är det 95 procent som tar emot medföljande barn. Dessa barn är ofta traumatiserade efter det hot och våld som den skyddssökande föräldern varit utsatt för och kan behöva ett särskilt stöd. Forskningen [23] har visat att nätterna kan vara särskilt problematiska för medföljande barn. Många barn tar med sig oron hemifrån och de uppvisar inte sällan symptom i form av t.ex. sömnsvårigheter och mardrömmar. De har vidare ofta behov av att kontrollera att den våldsutsatta föräldern (oftast modern) har det bra [24]. Detta behov att ha kontroll över situationen tar de med sig till det skyddade boendet. Då den våldsutsatta föräldern ofta är traumatiserad har hon inte alltid ork och förmåga att ge barnet det stöd och

den trygghet det behöver. Socialstyrelsen bedömer därför att det finns särskilt stora behov av personal på plats när det finns medföljande barn i det skyddade boendet.

En förklaring till den låga bemanningen kan vara att en majoritet av de ideellt drivna skyddade boendena är små och att det inte finns ekonomiska resurser att hålla personal alla tider på dygnet. Många skyddade boenden löser detta genom att personal eller volontär finns tillgänglig per telefon. Deltagarna i referensgruppen menar att det inte alltid finns behov av personal på plats. I synnerhet när den akuta fasen är över och den enskilda personen väntar på möjlighet att flytta till ett eget boende. De flesta skyddssökande tilldelas en kontaktperson som arbetar på det skyddade boendet och som de kan nå på telefon även utanför kontorstid. Detta fyller de flesta behov av stöd som de skyddssökande kan ha.

Vidare är det en större andel av de ideellt drivna skyddade boenden som anger att de kan ta emot nya skyddssökande alla tider på dygnet alla dagar under året än som har personal på plats. Exempelvis uppger endast 11 procent av de ideellt drivna skyddade boendena att de har någon bemanning under nätter, veckodagar och helger medan det är mellan 35 och 39 procent som tar emot nya skyddssökande personer och medföljande barn under dessa tider. Det torde krävas att det finns personal på plats för att ta emot nya skyddssökande och medföljande barn då skyddssökande personer kan antas ha extra stort behov av stöd från personal på plats.

Fortsatt utveckling

Mot bakgrund av att det inte finns tillförlitlig statistik över skyddade boenden i landet bedömer Socialstyrelsen att det finns behov av en ny nationell kartläggning av de skyddade boendena i Sverige. Den senaste kartläggningen publicerades våren 2013. En ny kartläggning bör innehålla data om antal skyddade boenden, driftformer, antal platser, storleken på boendet, bemanning, finansiering och avtal med socialtjänst. Kartläggningen bör även innehålla data om målgrupper på det skyddade boendet, antal kvinnor, män, barn utifrån variabler som ålder och kön. Myndigheten kommer att beakta behovet av en ny kartläggning i sin verksamhetsplanering.

Socialstyrelsen bedömer vidare att det utifrån det stora antal barn som bor på skyddade boenden finns behov av kunskap om barns och ungas situation på skyddade boenden. Frågor som behöver belysas är: vilka erfarenheter har barn och unga som bott på skyddat boende? Hur ser möjligheterna till skolgång ut? Vilken typ av stöd får dessa barn och unga? Även dessa frågor kommer att beaktas i myndighetens verksamhetsplanering.

Referenser

1. Socialstyrelsen. Fristad från våld - en vägledning om skyddat boende. 2013. Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-9-2>
2. Socialstyrelsen. Kvalitet i skyddade boenden. 2015. Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2015/2015-7-3>
3. Regeringen. Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Socialstyrelsen. 2015. Hämtad från: <http://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev?RBID=17000>
4. Socialstyrelsen. Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer 2016.
5. Socialstyrelsen. Handbok för utveckling av indikatorer för god vård och omsorg. 2014. Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19483/2014-7-3.pdf>
6. Hans, E. Separationer och mäns våld mot kvinnor Göteborg: Göteborgs universitet 2006.
7. Itzhaky, H, Porat, AB. Battered women in shelters: internal resources, well-being, and integration. *Affilia: Journal of Women and Social Work*. 2005; 20(1):39-51.
8. Chanley, S, Chandley, J, Campbell, H. Providing refuge: The value of Domestic violence shelter services *The American Review of Public Administration*. 2001; 31(4):393-413.
9. Bennett, L, Howard, A, Riger, S, Schewe, P, Wasco, S. Effectiveness of hotline, advocacy, counseling, and shelter services for victims of domestic violence: a statewide evaluation. *Journal of Interpersonal Violence*. 2004; 19(7):815-29.
10. Socialstyrelsen. Kartläggning av skyddade boenden. 2013. Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-4-4>
11. Selvik, S, Överlien, C. Children with multiple stays at Nordic refuges for abused women: conclusions, challenges and causes of concern. *Nordic Social Work Research*. 2015; 5(2):98 - 112.
12. Øverlien, C. Women's Refuges as Intervention Arenas for Children who Experience Domestic Violence. *Child Care in Practice*. 2011; 17(4):375-91.
13. Øverlien, C. Abused women with children or children of abused women? A study of conflicting perspectives at women's refuges in Norway. *Child & Family Social Work*. 2011; 16(1):71-80.
14. Brunnberg, E, Åsbrink, M. The life of children in sheltered housing. I: Jacobsen G, red. *Rights of Children in the Nordic Welfare States, Conceptual and empirical enquiries*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag; 2015.
15. Makin-Byrd, K, Bierman, KL. Individual and family predictors of the perpetration of dating violence and victimization in late adolescence. *Journal of Youth Adolescence*. 2013; 42:536-50.
16. Kitzmann, KM, Gaylord, NK, Holt, AR, Kenny, ED. Child Witnesses to Domestic Violence: A Meta-Analytic Review. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 2003; 71(2):339-52.

17. Baker, H. 'Potentially violent men?': teenage boys, access to refuges and constructions of men, masculinity and violence. *Journal of Social Welfare and Family Law*. 2009; 31(4):435-50.
18. Stith, SM, Rosen, KH, Middleton, K, Busch, A, Lundeberg, K, Carlton, R. The intergenerational Transmission of Spouse Abuse: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage and Family*. 2000; 62(3):640-54.
19. Humphreys, C, Hester, M, Hague, G, Mullender, A, Abrahams, H, Lowe, P. From good intentions to good practice: mapping services working with families where there is domestic violence. Bristol: Joseph Rowntree Foundation |Policy Press; 2000.
20. Parker, EM, Gielen, AC. Intimate Partner Violence and Safety Strategy Use: Frequency of Use and Perceived Effectiveness. *Women's Health Issues*. 2014; 24(6):584-93.
21. Liska, A, Gierman, T. Shelter for Women and Girls at Risk of or Survivors of Violence: Canadian Network of Women's Shelters & Transit Houses; 2013.
22. Chanmugam, A, Hall, K. Safety planning with children and adolescents in domestic violence shelters. *Violence and Victims*. 2012; 27(6):831-48.
23. Överlien, C. Våld i hemmet - barns strategier. . Malmö: Gleerups Utbildning AB; 2012.
24. Humphreys, C, Lowe, P, Williams, S. Sleep disruption and domestic violence: exploring the interconnections between mothers and children. *Child & Family Social Work*. 2009; 14:6-14.

Bilaga 1. Indikatorer för att mäta kvaliteten på verksamheten vid skyddade boenden

2016-06-17

Socialstyrelsen definierar skyddat boende på följande sätt: boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser.

Indikatorerna har till syfte att göra det möjligt att följa kvaliteten på nationell nivå och vara ett stöd i verksamheternas kvalitetsutveckling.

Indikatorerna riktar sig till skyddade boenden som bedriver socialtjänst. Både kommunala skyddade boenden men också sådana som drivs av bolag eller ideella föreningar och som tar emot skyddssökande på uppdrag av socialtjänsten omfattas.

Skyddade boenden som bedriver socialtjänst har att följa aktuell lagstiftning på området och kvalitetsindikatorerna baseras på vad som gäller enligt denna lagstiftning men även på forskningen och professionens erfarenheter. Det finns dock inget som hindrar att även skyddade boenden som inte bedriver socialtjänst använder kvalitetsindikatorerna i sitt utvecklingsarbete, även om de inte är bundna av samma lagstiftning.

Skyddade boenden kan ha olika inriktningar. Vissa skyddade boenden vänder sig till en särskild målgrupp, t.ex. våldsutsatta personer med missbruksproblem, våldsutsatta personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta personer med utländsk bakgrund eller våldsutsatta män. Indikatorerna är avsedda för skyddade boenden med alla slags inriktningar, om inte annat särskilt anges.

God kvalitet i socialtjänstens verksamhet kan bland annat beskrivas i termer av att tjänsterna:

1. är trygga och säkra och präglas av rättssäkerhet i myndighetsutövningen (se 11 kap. 1, 5 och 7 §§SoL)
2. är tillgängliga (se 3 kap. 1 och 4 §§SoL)
3. är kunskapsbaserade (se 3 kap. 3 § SoL)
4. bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet (se 1 kap. 1 § SoL)
5. utgår från en helhetssyn, är samordnade och präglade av kontinuitet (se 3 kap. 1 och 5 §§ SoL)

Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet

Trygghet och säkerhet innebär att tjänsterna utförs enligt gällande regelverk. Tjänsterna är transparenta vilket innebär förutsägbarhet och möjlighet till insyn. Risk för kränkning, försummelse, fysisk eller psykisk skada förhindras genom förebyggande arbete.

1. Anställd personal vardagar under dagtid vid det skyddade boendet	
Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det finns anställd personal med lämplig utbildning under dagtid, vardagar på det skyddade boendet.
Syfte	Syftet med indikatorn är att mäta om det skyddade boendet under dagtid, vardagar, har anställd personal med lämplig utbildning och erfarenhet.
Referenser	Se Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 29.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Med bemannat avses att personal finns närvarande på boendet, alltså inte bara är tillgängliga via telefon e. dyl. Om det skyddade boendet har lägenheter utanför det kollektiva boendet avses att personalen finns tillgänglig på telefon för de som bor där och att personalen kan besöka den externa lägenheten med kort varsel.</p> <p>Med dagtid avses att boendet är bemannat ca kl. 8–17.</p> <p>Med anställd avses personal som har ett anställningsavtal med huvudmannen för det skyddade boendet, inte ideellt arbetande. Vad som avses med lämplig utbildning definieras i indikator 24.</p> <p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 12 Hur bemannar ni normalt sett det kollektiva skyddade boendet på dagtid, kvällstid och nätter samt veckodagar, helger och storhelger med anställd personal och volontärer? Svarsalternativ: "Vid denna tid finns normalt sett anställd personal på plats "; "Vid denna tid finns normalt sett volontärer på plats"; "Boendet är normalt sett obemannat vid denna tid." Kryssalternativ är Vardag dag, Vardag kväll, Vardag natt, Lördag dag, Lördag kväll, Lördag natt, Söndag dag, Söndag kväll, Söndag natt, Storhelg dag, Storhelg kväll, Storhelg natt.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Bristar i kriterier för vad som avses med bemanning samt kriterier för att betraktas som anställd.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

2. Anställd personal kvällar, nätter och helger vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det finns anställd personal med lämplig utbildning under kvällar, nätter och helger på det skyddade boendet.
Syfte	Syftet med indikatorn är att mäta om det skyddade boendet under kvällar, nätter och helger, har anställd personal med lämplig utbildning och erfarenhet.
Referenser	Se Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 29.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Med bemannade avses att personalen finns närvarande på boendet, alltså inte bara är tillgängliga via telefon e. dyl. Om det skyddade boendet har lägenheter utanför det kollektiva boendet avses att personalen finns tillgänglig på telefon för de som bor där och att personalen kan besöka den externa lägenheten med kort varsel.</p> <p>Med kvällstid avses ca kl. 17–22, nattetid ca kl. 22–08.</p> <p>Med helger avses lördagar, söndagar och alla andra dagar som betraktas som helgdagar.</p> <p>Med anställd avses personal som har ett anställningsavtal med huvudmannen för det skyddade boendet, inte ideellt arbetande.</p> <p>Vad som avses med lämplig utbildning definieras i indikator 24.</p> <p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 12 Hur bemannar ni normalt sett det kollektiva skyddade boendet på dagtid, kvällstid och nätter samt veckodagar, helger och storhelger med anställd personal och volontärer? Svarsalternativ: "Vid denna tid finns normalt sett anställd personal på plats"; "Vid denna tid finns normalt sett volontärer på plats"; "Boendet är normalt sett obemannat vid denna tid." Kryssalternativ är Vardag dag, Vardag kväll, Vardag natt, Lördag dag, Lördag kväll, Lördag natt, Söndag dag, Söndag kväll, Söndag natt, Storhelg dag, Storhelg kväll, Storhelg natt.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med bemanning samt kriterier för att betraktas som anställd.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet

3. Individuell säkerhetsplanering med vuxna boende vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för säkerhetsplanering med varje vuxen vid det skyddade boendet, under boendetiden och vid utflyttning.
Syfte	För att säkerheten vid det skyddade boendet ska fungera krävs att den skyddsökande medverkar till sin egen och de medboendes säkerhet. Att den skyddsökande inte avslöjar var han eller hon befinner sig är avgörande på de skyddade boenden som har hemlig adress. Ofta inleds en vistelse på skyddat boende med ett säkerhetssamtal där personalen informerar om vikten av säkerhetstänkandet med hänsyn tagen till tidigare riskbedömningar av polis och socialtjänst. En rutin anger vilka frågor som ska ställas och diskuteras i ett säkerhetssamtal. Svaren ska dokumenteras och följas upp.
Referenser	Se Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 31–32, Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015, sid 77.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Med säkerhetsplanering menas en genomgång tillsammans med den skyddsökande angående hennes/hans situation när det gäller risk för fortsatt våld och eventuella behov av skydd, under tiden på det skyddade boendet och vid utflyttning. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras.</p> <p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 14 a Har ni skriftliga rutiner för att göra en individuell säkerhetsplanering tillsammans med skyddsökande personer i samband med inflyttningen till det skyddade boendet? Svarsalternativ: "Ja", "Nej".</p> <p>Enkätfråga nr 14 b Har ni skriftliga rutiner för att göra en individuell säkerhetsplanering tillsammans med skyddsökande personer i samband med utflyttningen från det skyddade boendet? Svarsalternativ: "Ja", "Nej".</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med säkerhetsplanering.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

4. Individuell säkerhetsplanering tillsammans med medföljande barn vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för säkerhetsplanering tillsammans med medföljande barn på det skyddade boendet.
Syfte	För att säkerheten vid det skyddade boendet ska fungera krävs att den skyddssökande medverkar till sin egen och de medboendes säkerhet. Att den skyddssökande inte avslöjar var han eller hon befinner sig är avgörande på de skyddade boenden som har hemlig adress. Ofta inleds en vistelse på skyddat boende med ett säkerhetssamtal där personalen informerar om vikten av säkerhetstänkandet med hänsyn tagen till tidigare riskbedömningar av polis och socialtjänst. En rutin anger vilka frågor som ska ställas och diskuteras i ett säkerhetssamtal. Det är avgörande att personalen informerar också medföljande barn om regler, om sekretess kring de andra på boendet, och hur de medföljande barnen kan hantera mobiltelefon och internetkommunikation.
Referenser	Se Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 31–32.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med säkerhetsplanering menas en genomgång tillsammans med medföljande barn angående hennes/hans situation när det gäller risk för fortsatt våld och eventuella behov av skydd, under tiden på det skyddade boendet och vid utflyttning. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. Gäller enbart skyddade boenden som tar emot barn. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 15 a Har ni skriftliga rutiner för att göra en säkerhetsplanering tillsammans med medföljande barn i samband med inflyttningen till det skyddade boendet? Svarsalternativ: "Ja", "Nej". Enkätfråga nr 15 b Har ni skriftliga rutiner för att göra en säkerhetsplanering tillsammans med medföljande barn i samband med utflyttningen från det skyddade boendet? Svarsalternativ: "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Bristar i kriterier för vad som avses med säkerhetsplanering.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

5. Fysiska skyddsanordningar vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det finns en eller flera särskilda fysiska skyddsanordningar vid det skyddade boendet.
Syfte	Att det finns personal med rätt kompetens och det görs säkerhetsplanering med vuxna och barn som bor på det skyddade boendet är viktiga säkerhetsaspekter. Den yttre säkerheten vid det skyddade boendet behöver dock i regel anpassas efter vad som är lämpligt med tanke på läge och målgrupp. De tekniska möjligheterna är många, dörrar och fönster kan säkras på olika sätt, entrén till det skyddade boendet kan kameraövervakas, larm kan installeras och kopplas till polisen eller vaktbolag.
Referenser	Se 7 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4) Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 31.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med fysisk skyddsanordning menas <ul style="list-style-type: none"> • säkerhetsdörr, • video-övervakning, • inbrotts/överfallslarm, • säkerhetsfönster, • hemlig adress • annan fysisk skyddsanordning.
	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 16 Vilka av nedanstående fysiska skyddsanordningar har det skyddade boendet? Svartaltnativ "Hemlig adress", "Inbrottslarm", "Kameraövervakning", "Sluss", "säkerhetsdörr", "säkerhetsfönster", "överfallslarm", "andra skyddsanordningar", "beskriv gärna vilka". Kryssalternativ är Ja; Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med de olika skyddsanordningarna.
Kvalitetsområde	Trygga, säkra och rättssäkra.

6. Hantering av hot och risker mot de boende vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för hur personalen ska hantera hot och risker mot de boende.
Syfte	Det skyddade boendet är till för att erbjuda skydd mot hot för de som bor där. Om den våldsutsatta behöver stöd och hjälp i ett skyddat boende, bör boendet ha tillräcklig bemanning och tillräckliga skyddsanordningar för att kunna erbjuda skydd mot hot, våld och andra övergrepp. Rutinerna ska vara aktuella och kända av personal.
Referenser	Se 7 kap. 2 § SOSFS 2014:4 och 6 kap Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9).
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. Enkätfråga nr 13 Har ni skriftliga rutiner som anger hur skyddssökande personer som bor på det skyddade boendet ska skyddas mot hot och risker? Svarsalternativ: "Ja", "Nej"
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med skriftliga rutiner.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

7. Hantering av hot och risker mot anställdas och volontärers säkerhet vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för att säkerställa anställdas och volontärers säkerhet
Syfte	Personal och volontärer vid det skyddade boendet kan bli utsatta för hot och våld. Det kan komma från enskilda våldsutövare med relation till någon som bor i det skyddade boendet. Hot om våld kan också komma från kriminella grupper eller familjer till en person som utsatts för hedersvåld. Arbetet ska ordnas så att risk för våld eller hot om våld så långt som det är möjligt förebyggs.
Referenser	Se 3 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om våld och hot i arbetsmiljön (AFS 1993:2)
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. Enkätfråga nr 17 Har ni skriftliga rutiner som anger hur personal och volontärer som arbetar på det skyddade boendet ska skyddas mot hot och risker. Svarsalternativ "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden planeras.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med skriftliga rutiner.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

8. Hantering av skyddade personuppgifter vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för att hantera skyddade personuppgifter.
Syfte	En del personer som söker stöd och skydd i ett skyddat boende pga. att de har utsatts för våld av närstående har skyddade personuppgifter. Det behövs beredskap i det skyddade boendet att hantera skyddade personuppgifter. Det behövs även ett särskilt säkerhetstänkande kring dessa personer.
Referenser	Se Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015, sid 151 – 154.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med skyddade personuppgifter avses: Markering för särskild sekretessprövning, s.k. sekretess- eller spärrmarkering. Kvarskrivning, dvs. att en persons verkliga bostadsort och adress hålls hemlig. Fingerade personuppgifter, dvs. att en person får byta identitet genom att använda andra personuppgifter än de verkliga. De två första beslutas av Skatteverket och den tredje beslutas av polisen. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. Enkäfråga nr 20 Har ni skriftliga rutiner som anger hur ni ska försäkra er om att skyddade personuppgifter för de som bor på det skyddade boendet inte kommer ut till obehöriga. Svarsalternativ "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med skriftliga rutiner.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

9. Kännedom om offentlighets- och sekretesslagen hos personal vid skyddade boende som bedrivs i offentlig regi

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet i offentlig regi har skriftliga rutiner för att säkerställa att personalen har kännedom om sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.
Syfte	Inom socialtjänsten gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.
Referenser	Rutinerna ska vara aktuella och kända av personal. Se 26 kap. 1 § Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och 6 kap SOSFS 2011:9. Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015. sid 113, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 44–45,
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. Enkätfråga nr 19 Har ni skriftliga rutiner som anger hur ni ska försäkra er om att all personal och alla volontärer känner till sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen? Svartaltemativ "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med att säkerställa att kännedom finns.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

10. Kännedom om socialtjänstlagens bestämmelser om tystnadsplikt hos personal vid skyddade boenden som bedrivs i enskild regi

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet i enskild regi har skriftliga rutiner för att säkerställa att personalen har kännedom om socialtjänstlagens bestämmelse om tystnadsplikt.
Syfte	De som är, eller har varit verksamma inom yrkesmässigt bedrivna enskilda verksamheter som utför socialtjänst får inte röja vad han eller hon fått veta om enskildas personliga förhållanden. Rutinerna ska vara aktuella och kända av anställd personal.
Referenser	Se 15 kap. 1 § SoL och 6 kap SOSFS 2011:9, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 44,
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med boenden i enskild regi avses icke kommunala skyddade boenden. Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 18 Har ni skriftliga rutiner som anger hur ni ska försäkra er om att all personal och alla volontärer känner till socialtjänstlagens bestämmelser om tystnadsplikt? Svarsalternativ "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med att säkerställa att kännedom finns
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet

11. Dokumentation vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för dokumentation av genomförandet av insatser.
Syfte	En förutsättning för kvalitetsbedömning, för uppföljning och för den enskildes rättssäkerhet är att insatserna på skyddade boenden systematiskt dokumenteras. Dokumentationen är också nödvändig för huvudmannens egen uppföljning och utvärdering av verksamheten, för statens möjlighet att följa hur verksamheten utvecklas i förhållande till nationella mål och för forskning inom området. Indikatorn visar andel skyddade boenden som har skriftliga rutiner för dokumentation av genomförandet av insatser.
Referenser	Se 4 kap 9 §. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5), Meddelandeblad Nr 2: 2012 - Socialnämnders respektive ideella föreningars ansvar för god kvalitet m.m. vid utförandet av insatser enligt socialtjänstlagen, Socialstyrelsens handbok om handläggning och dokumentation sid 178–199 och Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 45–46.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 22 Har ni skriftliga rutiner som anger hur ni ska dokumentera genomförda insatser för dem som bor i det skyddade boendet? Svarsalternativ "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med att säkerställa att kännedom finns.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

12. Upprättande av genomförandeplan med den våldsutsatta personen vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet upprättar en genomförandeplan tillsammans med den våldsutsatta personen som kommer till boendet.
Syfte	Hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras ska dokumenteras i en genomförandeplan, om detta inte framgår av någon annan plan eller är uppenbart obehövt. Genom planen tydliggörs för den skyddsökande, socialnämnden och det skyddade boendet vad som ska göras, av vem, när och hur.
Referenser	Se 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5. Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015, sid 94, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 44.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 23 Har ni skriftliga rutiner för att göra en genomförandeplan tillsammans med varje person som bor på det skyddade boendet? Svarsalternativ "Ja", "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig. Brister i kriterier för vad som avses med genomförandeplan.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

13. Hantering av anmälningsskyldighet för barns skydd vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för att hantera anmälningsskyldighet enligt socialtjänstlagen, när det gäller barn där socialtjänsten kan behöva ingripa till barnets skydd.
Syfte	Myndigheter vars arbete berör barn och unga samt andra myndigheter och verksamheter inom hälso- och sjukvård, annan rättspsykiatrisk verksamhet, socialtjänst och kriminalvård har en lagstadgad skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom eller misstänker att ett barn far illa. När ett skyddat boende i enskild regi (t.ex. en ideell förening) utför insatser på uppdrag av socialnämnden har detta skyddade boende samma skyldigheter att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom eller misstanke att ett barn far illa. Rutinerna ska vara aktuella och kända av anställd personal och volontärer.
Referenser	Se 14 kap. 1 § andra stycket SoL och, 6 kap SOSFS 2011:9 Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015, sid 30 – 31. Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 39.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 21 Har ni rutiner för hur personal och volontärer ska hantera anmälningsskyldigheten när det gäller barn där socialtjänsten kan behöva ingripa till barnens skydd. Svarsalternativ "Ja, vi har skriftliga rutiner", "Ja vi har rutiner men inte skriftliga", "Nej vi har inga sådana rutiner".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet.

Tillgänglighet

Att socialtjänsten är tillgänglig innebär att

- det är lätt att få kontakt med socialtjänsten och vid behov få del av tjänsterna inom rimlig tid
- information och kommunikation är begriplig och anpassad efter olika grupper och individers behov
- kommunikationen mellan den enskilde och professionen präglas av ömsesidighet och dialog
- verksamheterna är fysiskt tillgängliga

14. Tillgänglighet dygnet runt vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet kan ta emot våldsutsatta personer dygnet runt, alla dagar på året.
Syfte	För våldsutsatta personer finns behov av skyddade boenden som har möjlighet att ta emot skyddsökande dygnet runt, året runt. När en hotad person väl tar steget att polisanmäla eller söka skydd ska personen självklart inte mot sin vilja behöva återvända till en hotfull situation. Eftersom den enskildes beslutsprocess är komplicerad och tar tid är det viktigt att skyddsökande får stöd och hjälp när behovet uppstår.
Referenser	Se Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 29.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 24 Vilka tider på dygnet och dagar på året kan ni normalt ta emot nya skyddsökande? Svarsalternativ: "Vardag dag", "Vardag kväll", "Vardag natt", "Lördag dag", "Lördag kväll", "Lördag natt", "Söndag dag", "Söndag kväll", "Söndag natt", "Storhelg dag", "Storhelg kväll", "Storhelg natt", Kryssalternativ Ja, Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Tillgänglighet.

15. Tillgänglighet för medföljande barn vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet kan ta emot medföljande barn oavsett ålder och kön.
Syfte	Det förekommer att skyddade boenden av olika anledningar begränsar mottagandet av barn. Detta medför att dessa barn, ofta tonårspojkar, inte får tillgång till det skydd och det stöd som ett skyddat boende kan erbjuda. Följden blir att de ibland hänvisas till att stanna med våldsutövaren. Det skyddade boende som erbjuds den våldsutsatta bör vara lämpligt för eventuellt medföljande barn, oavsett ålder och kön.
Referenser	Se 7 kap, 2 § SOSFS 2014:4, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 36.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Avser inte skyddade boenden som är avsedda för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem, då dessa inte behöver vara anpassade för att ta emot medföljande barn. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 25 Har ni en övre gräns för hur gamla medföljande barn kan vara? Svarsalternativ: "Flickor", "Pojkar", Kryssalternativ: Ja; Nej, Ange åldersgränsen i textfältet.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Tillgänglighet.

16. Fysisk tillgänglighet för rullstolsburna personer vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet är anpassat för att ta emot rullstolsburna personer.
Syfte	Det är viktigt att lokalerna för det skyddade boendet är anpassade för personer som har funktionsnedsättningar. Detta gäller i synnerhet för personer som är rullstolsburna.
Referenser	Riv hindren – Handisams riktlinjer för tillgänglighet (numera Myndigheten för Delaktighet), 2012, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013, sid 52–53.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med "anpassat för att ta emot rullstolsburna personer" menas att: <ul style="list-style-type: none"> • entrén är tillräckligt rymlig, • eventuell hiss är tillräckligt stor, • minst ett boenderum är anpassat, • minst en toalett och ett duschrutrum är anpassat och • kök och gemensamhetsutrymmen kan nås med rullstol. <p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 27 Vilka av nedanstående fysiska anpassningar finns på det skyddade boendet för att ni ska kunna ta emot personer som använder rullstol? Svarsalternativ: "Entrén är tillräckligt stor för att en person som använder rullstol ska kunna ta sig in;" "Minst ett boenderum är anpassat för en person som använder rullstol;" "Minst en toalett är anpassad för en person som använder rullstol"; "Minst ett duschrutrymme är anpassat för en person som använder rullstol"; "Kök kan nås med rullstol"; "Gemenskapsutrymmen kan nås med rullstol". Kryssalternativ Ja, Nej</p> <p>Enkätfråga nr 26 a Är boendet i ett plan eller har det flera våningar? Svarsalternativ: "Ett plan"; "Flera våningar"</p> <p>Enkätfråga nr 26 b Om det är flera våningsplan finns det i så fall en hiss mellan de olika våningsplanen? Svarsalternativ: "Ja"; "Nej".</p> <p>Enkätfråga nr 26 c Om det finns en hiss rymmer den i så fall en person i rullstol? Svarsalternativ: "Ja"; "Nej".</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Tillgänglighet.

17. Användning av tolk vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har rutiner för att använda tolk för de i upptagningsområdet vanligast förekommande språken, inklusive teckentolk för hörselskadade.
Syfte	Våldsutsatta personer med utländsk bakgrund utgör en stor andel av de boende i skyddade boenden och på kvinnojourer. Bristande kunskaper i det svenska språket hos den skyddssökande kan innebära att viktiga stödbehov inte uppmärksammas och tillgodoses.
Referenser	Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015, sid 33
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Med rutiner avses här ett i förväg bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska genomföras. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 28 Har ni rutiner för att använda tolk vid samtal med skyddssökande som inte behärskar svenska, eller teckentolk för personer med hörselskada? Svartalernativ: "Tolk för andra språk"; "Teckentolk för personer med hörselskada." Kryssalternativ: Ja; Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Tillgänglighet.

Självbestämmande och integritet

Självbestämmande och integritet innebär att den enskilde är delaktig, har inflytande och ges möjlighet till egna val.

18. Eget rum vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	De som bor på det skyddade boendet har tillgång till eget rum.
Syfte	Syftet med indikatorn är att mäta om de som bor i det skyddade boendet har tillgång till eget rum. Att ge de som bor i det skyddade boendet tillgång till ett eget rum är ett sätt att ge dem bättre förutsättningar för att slå vakt om den personliga integriteten.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Medföljande barn kan bo med förälder. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 29 Har alla skyddssökande personer som bor på det skyddade boendet eget rum (medföljande barn kan bo i samma rum som den skyddssökande)? Svarsalternativ: "Ja"; "Nej".
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Självbestämmande och integritet.

19. Tillgång till låsbara toaletter och duschutrymmen vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Personer som bor på det skyddade boendet har tillgång till låsbara toaletter och duschutrymmen.
Syfte	Syftet med indikatorn är att mäta om de som bor i det skyddade boendet har tillgång till låsbara toaletter och duschutrymmen.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkäfråga nr 30 Har de boende på det skyddade boendet tillgång till: Låsbara toaletter, låsbara duschutrymmen, kök för möjlighet att laga egen mat, gemensamma utrymmen för samvaro? Svartaltnativ: "Låsbara toaletter", "låsbara duschutrymmen", "kök för möjlighet att laga egen mat", "gemensamma utrymmen för samvaro", Kryssalternativ: Ja, Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Självbestämmande och integritet.

20. Tillgång till kök vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	De som bor på det skyddade boendet har tillgång till kök för att laga mat.
Syfte	Syftet med indikatorn är att mäta om de som bor i det skyddade boendet har tillgång till kök för att kunna laga sin egen mat.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 30 Har de boende på det skyddade boendet tillgång till: Låsbara toaletter, läsbara duschutrymmen, kök för möjlighet att laga egen mat, gemensamma utrymmen för samvaro? Svartaltemativ: "Låsbara toaletter", "läsbara duschutrymmen", "kök för möjlighet att laga egen mat", "gemensamma utrymmen för samvaro", Kryssalternativ: Ja, Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Självbestämmande och integritet.

21. Tillgång till gemensamhetsutrymmen vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	De som bor på det skyddade boendet har tillgång till gemensamhetsutrymmen, för samvaro och vila.
Syfte	Syftet med indikatorn är att mäta om de som bor i det skyddade boendet har tillgång till gemensamma utrymmen för samvaro och vila.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 30 Har de boende på det skyddade boendet tillgång till: Låsbara toaletter, läsbara duschutrymmen, kök för möjlighet att laga egen mat, gemensamma utrymmen för samvaro? Svarsalternativ: "Låsbara toaletter", "läsbara duschutrymmen", "kök för möjlighet att laga egen mat", "gemensamma utrymmen för samvaro", Kryssalternativ: Ja, Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Självbestämmande och integritet.

Kunskapsbaserad verksamhet

Kunskapsbaserad innebär att tjänsterna utförs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Den enskildes erfarenheter tas till vara.

22. Standardiserade bedömningsmetoder vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet använder standardiserade bedömningsmetoder.
Syfte	En standardiserad bedömningsmetod består av ett instrument med fastställda frågor som bygger på forskning och beprövad erfarenhet och en manual som beskriver användningen. Att använda standardiserade bedömningsmetoder som en del av utredningen ökar förutsättningarna för en likvärdig bedömning av den enskildes behov.
Referenser	Se Om standardiserade bedömningsmetoder, Socialstyrelsen 2012.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Definition: Med standardiserade bedömningsmetoder avses ett formulär med i förväg fastställda frågor och svarsalternativ i form av numerär eller verbal skala. Frågorna är vetenskapligt utprovade. Observera att det inte förväntas att det skyddade boendet ska använda de standardiserade metoderna för alla skyddssökande, men att det finns kunskap om att de finns, hur man använder dem, och om det bedöms att det är lämpligt, att använda dem.</p> <p>Redovisningsnivå: Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 32 Finns det personal eller volontärer på det skyddade boendet som har kunskap om och erfarenhet av standardiserade bedömningsmetoder och som kan använda dem vid behov? Svarsalternativ: "Ja"; "Nej".</p> <p>Enkätfråga nr 33 Vilka standardiserade bedömningsmetoder har era anställda och volontärer kunskap om, erfarenhet av och kan använda vid behov. Svarsalternativ: Ange "bedömningsmetod"; "Upphovsman."</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Kunskapsbaserad verksamhet.

23. Uppföljning av de skyddssökandes uppfattning om boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet följer systematiskt upp och dokumenterar de skyddssökandes uppfattning om boendet, inklusive bemötande och insatser.
Syfte	En kunskapsbaserad socialtjänst utgår bland annat från enskildas kunskap och erfarenhet. En kunskapsbaserad socialtjänst följer upp hur väl verksamheten tillgodoser enskildas behov. Uppföljningar av de enskildas uppfattning om verksamheten är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.
Referenser	Se 5 kap 2 § SOSFS 2011:9.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Med systematisk uppföljning menar vi att det skyddade boendet under de senaste 24 månaderna genomfört minst en undersökning om de skyddssökandes uppfattning om boendet, inklusive bemötandet och insatserna.</p> <p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 34 a Har ni rutiner för att systematiskt följa upp och dokumentera de boendes uppfattningar om det skyddade boendet? Svarsalternativ: "Ja"; "Nej".</p> <p>Enkätfråga 34 b Om ja, vilka områden ingår i uppföljningen? Svarsalternativ: "Boendemiljön", "Bemötandet", "Insatserna", "Säkerheten"; "Annat ange vad?", "Kryssalternativ "Ja", "Nej".</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Kunskapsbaserad verksamhet.

24. Lämplig utbildning hos personalen vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har personal med lämplig utbildning.
Syfte	För att kunna bedriva ett arbete på det skyddade boendet som är baserat på kunskap är det viktigt att personalen har lämplig utbildning och erfarenhet. De behöver ha kunskap om våld och andra övergrepp. Den personal som genomför insatser i verksamheter som särskilt är inriktade på stöd och hjälp till våldsutsatta, t.ex. skyddade boenden, behöver ha en fördjupad sakkunskap inom området våld eller andra övergrepp av eller mot närstående samt ha förmågan att omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet.
Referenser	Se 3 kap. 3 § SoL, 4 kap. SOSFS 2014:4, Våld, handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer, Socialstyrelsen 2015 sid 70, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p>Med lämplig utbildning avses att personalen bör ha om våld och andra övergrepp för att kunna uppmärksamma att en person är våldsutsatt och se till att hon eller han får hjälp för sin våldsutsatt-het.</p> <p>Vidare bör personal som genomför insatser i verksamheter som särskilt är inriktade på att ge stöd och hjälp till våldsutsatta ha kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående samt ha förmågan att omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet. Några exempel på kunskaper som kan behövas inom området är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vad som utmärker våld i nära relationer, olika former av våld och konsekvenserna av att vara utsatt för våld • konsekvenser för barn av att ha bevittnat våld av eller mot närstående • identifiera, bemöta, stödja och hjälpa våldsutsatta vuxna och barn samt barn som bevittnat våld • bedöma risk för ytterligare våld • uppbrottsprocessen från en våldsutövande partner • hantering av skyddade personuppgifter samt om följderna för vuxna och barn av att leva med skyddade personuppgifter • rutiner för samverkan inom kommunen och mellan kommunen och olika myndigheter. <p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Enkätfråga nr 35 a Har den anställda personalen högskoleutbildning? Svarsalternativ: "Föreståndare"; "Personal 1- 7", Kryssalternativ: "Har inte högskoleutbildning"; "Har högskola (minst 30hp motsvarande 1 termins heltidsstudier men inte examen)"; "Har högskoleexamen",</p> <p>Enkätfråga 35 b Om personalen har högskoleexamen, ange inom vilket område.</p> <p>Enkätfråga 36 Hur lång erfarenhet av socialt arbete har den anställda personalen? Ange antal år,</p>

25. Kompetensutveckling om våld i nära relationer till personal vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har under det senaste året genomfört någon form av utbildning för personalen på det skyddade boendet inom området våld i nära relationer.
Syfte	För personal som arbetar med våldsutsatta vuxna och barn är det viktigt att de har kunskap om våld i nära relationer till exempel om olika former av våld och konsekvenser av våldsut-satthet samt riskbedömningar.
Referenser	Se Våld - handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Socialstyrelsen 2015) sid 70.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p><i>Definitioner:</i> Med utbildning avses exempelvis kurser, konferenser eller vidareutbildning på högskolenivå för att utveckla den anställda personalens och volontärernas kompetens inom området våld i nära relationer. Med kompetensutveckling avses att personalen utvecklas i sin yrkesroll genom exempelvis utbildning eller kurser.</p> <p>Enkätfråga nr 37 Har det skyddade boendet under perioden 1 maj 2015- 30 april 2016 genomfört någon form av utbildning för personal och volontärer inom området vuxna personer som utsatts för våld i nära relationer. Svartalternativ: "I form av kurser eller konferenser", " I form av vidareutbildning på högskolenivå". Kryssalternativ: "Ja"; "Nej".</p> <p>Enkätfråga nr 38 Har det skyddade boendet under perioden 1 maj 2015 – 30 april 2016 genomfört någon form av utbildning för personal och volontärer inom barn som bevittnat våld i nära relationer eller barn som själva utsatts för våld? Svartalternativ: I form av kurser och konferenser; I form av vidareutbildning på högskolenivå. Kryssalternativ: "Ja"; "Nej".</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Kunskapsbaserad verksamhet

26. Kompetens om särskilt utsatta grupper

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har kompetens att ta emot personer från särskilt utsatta grupper.
Syfte	<p>För personal som arbetar med våldsutsatta personer kan det finnas behov av kunskap om våld i nära relationer till särskilt utsatta grupper;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personer med hedersproblematik • Äldre personer • Personer med missbruksproblematik • HBTQ • Psykiska funktionsnedsättningar • Medföljande barn som bevittnat våld
Referenser	Se Våld - handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Socialstyrelsen 2015 sid.71, Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende, Socialstyrelsen 2013.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<p><i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform.</p> <p>Med kompetens i detta avseende menas att personal har utbildning exempelvis kurser, konferenser eller vidareutbildning på högskolenivå för att utveckla personalens kompetens inom de ovan angivna målgrupperna.</p> <p>Enkätfråga nr 39 Har det skyddade boendet kompetens för att ta emot och ge stöd till särskilt utsatta grupper? Svartaltemativ: "Personer med hedersproblematik", "Äldre personer", "Personer med missbruks- eller beroendeproblematik", "HBTQ", "Psykiska funktionsnedsättningar", "Medföljande barn som bevittnat våld", Kryssalternativ: Ja, Nej.</p>
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Kunskapsbaserad verksamhet

Helhetssyn, samordning och kontinuitet

Helhetssyn utgår från den enskildes samlade livssituation. Då den enskilde har behov av tjänster som bedrivs inom olika verksamheter eller av olika utförare och professioner är dessa samordnade. Det finns en tydlig ansvarsfördelning. Tjänsterna präglas av kontinuitet.

27. Samverkan med socialnämnden vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har skriftliga rutiner för samverkan i enskilda ärenden med socialnämnden, eller inom socialtjänsten, i de fall det rör sig om ett kommunalt skyddat boende.
Syfte	Indikatorn visar om skyddade boenden har skriftliga rutiner för samverkan med socialnämnden, eller inom socialtjänsten, i de fall det rör sig om ett kommunalt skyddat boende. För att kunna tillförsäkra våldsutsatta personer och barn som bevittnat våld rätt insatser i form av skydd och stöd är det viktigt att berörda aktörer samverkar. Socialnämndens medverkan är central när det gäller våldsutsatta personer och barn som bevittnat våld.
Referenser	Se 3 kap. 9-10 §§, SOSFS 2014:4, Våld - handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Socialstyrelsen 2015 sid. 55- 56.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 41 Har det skyddade boendet skriftliga rutiner för hur ni i enskilda ärenden ska samverka inom socialtjänsten. Kryssalternativ: Ja, Nej. Enkätfråga nr 42 har ni skriftliga rutiner som anger hur ni ska samverka med socialnämnden när det gäller enskilda ärenden? Kryssalternativ: Ja, Nej
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Helhetssyn, samordning och kontinuitet.

28. Särskilda utrymmen för lek och sysselsättning vid det skyddade boendet för medföljande yngre barn

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har särskilda utrymmen för lek och sysselsättning för medföljande yngre barn.
Syfte	Barn som följer med en våldsutsatt förälder i det skyddade boendet har egna behov av lek och sysselsättning.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Gäller enbart skyddade boenden som tar emot yngre barn. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 31 Finns det på det skyddade boendet särskilda utrymmen för medföljande barn? Svartalternativ "Utrymme för lek och sysselsättning för yngre barn?" "Utrymme för sysselsättning för tonårsbarn?" Kryssalternativ Ja, Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Helhetssyn, samordning och kontinuitet.

29. Särskilda utrymmen för sysselsättning vid det skyddade boendet för medföljande barn i tonåren

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet har särskilda utrymmen för sysselsättning för medföljande barn i tonåren.
Syfte	Tonåriga barn som följer med en våldsutsatt förälder i det skyddade boendet har egna behov av sysselsättning.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	Gäller enbart skyddade boenden som tar emot tonåringar. <i>Redovisningsnivå:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden, indelning efter regiform. Enkätfråga nr 31 Finns det på det skyddade boendet särskilda utrymmen för medföljande barn? Svartalternativ "Utrymme för lek och sysselsättning för yngre barn?" "Utrymme för sysselsättning för tonårsbarn?" Kryssalternativ Ja, Nej.
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Helhetssyn, samordning och kontinuitet.

30. Planering inför utflyttning vid det skyddade boendet

Område	Våld i nära relationer.
Mått	Det skyddade boendet gör regelmässigt en planering inför utflyttning från det skyddade boendet som möjliggör fortsatt kontakt och stöd.
Syfte	En person som varit utsatt för våld i en nära relation behöver ofta stöd under en längre tid och på olika sätt. Att bo på ett skyddat boende kan vara en del i uppbrottsprocessen. Planering för utflyttning kan behövas tillsammans med den våldsutsatta personen.
Typ av indikator	Strukturmått.
Teknisk beskrivning	<i>Redovisningsform:</i> Riket, län, indelning efter storstad/medelstora orter/landsbygd, indelning efter små och stora boenden. Enkätfråga nr 47 Har ni skriftliga rutiner som anger hur ni tillsammans med socialtjänsten ska göra en planering inför utflyttning av dem som bor på det skriftliga boendet?
Datakällor	Enkät till samtliga skyddade boenden.
Felkällor	Kvaliteten på enkätsvaren kan vara bristfällig.
Kvalitetsområde	Helhetssyn, samordning och kontinuitet.